

ONZE
VOGELS

51^E JAARGANG N^O 12, DECEMBER 1990

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

ssel

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BONI

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom
bank AMRO rek.nr.:46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640-3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk en Jos van de Walle

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 35 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musseikanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeene 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlassoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 4 48 43.
District Zuid-Holland: wvd. A.J. Domburg
Opperstok 16, 2959 ED Streefkerk
telefoon (01842) 2080.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 4 15 22.
District West Noord-Brabant: C.H.M. v.d. Linden,
Maststraat 15, 4631 EP Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 49 78.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Beatrixlaan 94, 5707 LX Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Stienen,
Molenstr. 18, 5988 EP Helden,
telefoon (04760) 7 64 09.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
J. Aelbrecht, Eufraat 3, 1186 JJ Amstelveen,
telefoon (020) 45 55 12

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 650,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 53,50 bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV **geen cheques!** Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 5 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

A.J.M. v.d. Linden, Brugstr. 72,
4131 AZ Vianen, telefoon (03473) 7 61 73.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

W.G. Caris, Frankrijkstraat 95,
5622 AE Eindhoven, telefoon (040) 44 38 74.
Contributie f 30,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandermakerslaan 31,
3454 DB De Maern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon (074) 91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

VOOR ALLE VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.

KLEURKANARIES aan: F.H. Verschuur, Alb. Grootlin. 17, 1412 EL Naarden.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: P.L. Huizinga, Marathonstr. 32, 7541 BM Enschede.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duijvis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
21 januari 1991

IN DIT NUMMER

	pag.
Nectarvogels	532
De vale Lijster	533
De kweek met Zwartwang spechten in Avifauna	535
Lachduif-Koerduif-Tamme Tortelduif	538
Ervaringen met de Kobaltvleugelparkiet	542
De Roodkoppapegaaiamadine	544
Muskaatvinken	544
Flagellaten infecties bij volierevogels	547
De gewone dwergbladvogel of dwergbuulbuul	549
De volière van de maand	551
Hahn's dwergara's	552
Vertering van het voedsel 3	554
De rode Wielewaal	558
Over Harzers	558
Over Kleurkanaries	566
Over Kleurkanaries	569
Wat lezers schrijven	571
Inhoudsopgave	575

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Keesmaat, Kloeg, Hope Farms,	
Fauna metaalwaren b.v.	534
WOVO, H. Denessen, Cetonics, Van Keulen	536
GEHU, Orni-Mondo, Cédé	540
Rotol, Esve	546
Orlux	548
Engelgeer, STT, G. v.d. Feesten, Avesproduct B.V.	550
De Zwolse vogelliefhebbersclub, Ardi,	
Kemo-Alkmaar, Cédé	556
Vogel '91	558
Vraag en Aanbod	560
Holland Diervoeders	561
De Veenendaalse Vogelvrienden	562
Vogel '91	563
De Witte Spreeuwen, Deutschen Kanarenzüchter	564
Wolro, Jaap Koopman, Esve	565
Vogel '91	567
Belgische A.O.B., J. Heesakkers	568
Hoogeveense Vogelmarkt, Rein van der Veen,	
Boskoopse vogelmarkt, Karel Lodewijks	570
Vogel '91	571
Rien Zagers, Floralia, Esve, Animalie, H. Dijks	572
Jos van Himbergen, Teurlings,	573
Witte Molen	576

Foto voorplaat: Vale lijster

Foto: C. Scholtz/Excl.

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

NECTARVOGELS

NECTARINIIDAE

Soort - ondersoort - herkomst

Nectarinia adelberti
Nectarinia adelberti adelberti,
Sierra Leona tot Ghana (Goudkust).
Nectarinia adelberti eboensis,
Togoland tot Zuidoost Nigeria.

Nederlandse en Engelse naam

Adelberti nectarvogel,
Buff-throated Sunbird.

Kenmerken

Op de foto ziet u twee vogels waarvan één vogel in prachtkleed is, een fraaie vogel waarbij geen uitleg nodig is. Vele liefhebbers dachten bij de eerste importen van deze vogels dat het rechtse vogeltje een popje was, echter men kwam bedrogen uit, we zien hier een jonge man die nog niet geheel uitgekleurd is. Vrouwjes missen de lichtgele keel. De rug van het vrouwtje is bronskleurig met een donkere streeptekening, de vleugels en staart zijn donkerbruin tot zwart. Vanaf de keel tot aan de onderstaart is zij meer olijfgroen met

een donkere streeptekening. Jonge vogels lijken veel op het vrouwtje, de jonge mannen echter zijn donker op de rug. Het formaat is ongeveer 11-12 cm.

Leefgebied

De Adelberti nectarvogel behoort tot een der niet algemene soorten die maar in een klein leefgebied voorkomen. We spreken hier dus eigenlijk van een lokaal ras. Per seizoen trekken zij rond in dit kleine gebied op zoek naar nectar van de verschillende bomen en struiken. Echter van een definitieve trek kan hier niet gesproken worden. Opvallend is dat deze vogels een tam gedrag vertonen. Tijdens zijn baltsvlucht ontplooit de man vlinderachtige bewegingen.

Nest en eieren

Het nest lijkt veel op dat van de Floodborstnectarvogel Nectarinia senegalensis. De waarnemingen over de Adelberti nectarvogel gaven steeds door dat er slechts een jong in de gevonden nesten aangetroffen werd. Over het aantal eieren zijn geen gegevens be-

kend. Ook over deze vogels in gavan-genschap is op dit punt nog niets te melden. De broedtijd in Z.Nigeria is in oktober, in de westerse regionen in februari.

Geluid

Tijdens zijn vlucht laat de man zijn luide zang horen wat klinkt als "tseep - tseep - tseep".

Voeding

Zoals alle andere nectarvogels eten zij vele soorten nectar en kleine insecten, spinnen staan ook op het verlangijstje.

Epiloog

Enkele jaren geleden werden deze zeer fraaie vogels nogal eens ingevoerd. De meeste vogels bleken mannen te zijn. Misschien zijn er onder de lezers die deze vogels nog bezitten. Probeer er a.u.b. mee te fokken. Het zijn al minder algemene vogels en het zou eeuwig zonde zijn als zij niet tot voortplanting zouden komen. Wie brengt hiervan de eerste eigen fok, we wachten maar af.

De valse lijster

Turdus (pallidus) obscurus

Tekst: Jos Hubers
Foto: Cees Scholtz/Excl

Literatuur:
Birds of the Eastern Himalaya's,
Salim Ali
A field guide to the Birds of the
USSR, Flint e.a.
Birds in Japan, Yoshimaro
The Birds of the Malay Peninsula,
Medway
Birds of the Philippines, Delacour

Vale lijsters zullen we in de Nederlandse volière's niet veel aantreffen. De vogel komt ook als dwaalgast in Europa voor en mag daarom niet gehouden worden.

Ordnaks dit worden ze soms niet als zodanig herkend. Zo nu en dan kun je ze bij importzendingen aantreffen. Aangezien deze vogel zijn domicilie heeft in het zuidoosten van de Sovjet Unie, kunnen enkele vogels die in Europa gesignaleerd zijn ook nog ontsnapte volièrevogels zijn. Zijn broedgebied ligt, zoals vermeld, in het zuidoosten van de Sovjet Unie. Echter ook in Mongolië en Japan zijn er broedgevallen bekend. Het is een vogel die in grote groepen samen met andere lijsters, zoals de zwartkeellijster, naar o.a. Japan, Noordoost India, Zuid China, Zuidoost Azië tot de grote Sunda eilanden en de Philippijnen trekt. Het is een echte bosvogel. In de gebieden waar hij overwintert, wordt hij gesignaleerd in o.a. casuarina bomen langs de kust, mangrove bossen, tot zoals op de Philippijnen, hoog in 'tgebergte. Het fourageren vindt hoofdzakelijk op de grond plaats. Het voedsel wijkt niet af van het normale

lijstermenu n.l. wormen, slakken, insecten en bessen. De vogels komen vanuit hun winterkwartier in april weer aan en brengen dan meestal twee nesten groot waarna ze in oktober weer wegtrekken. Ook hun broedgewoonte komt overeen. Ze bouwen een typisch "merelnest" en leggen circa vier tot zes eieren, groene met roodbruine vlekjes. Zoals de voorplaat laat zien is het popje minder scherp getekend en ook valer van kleur dan het mannetje. Hun lengte bedraagt circa drie en twintig centimeter. In de meeste boeken wordt hij gezien als zelfstandige soort. In "A field guide to Birds of the USSR," wordt hij echter samen met de roodbuiklijster *T.p.chrysolaus* gezien als ondersoort van de bleke lijster, *Turdus p.pallidus*. Over de zang heb ik niets kunnen vinden. De zang van de bleke lijster bestaat uit monotone fluittonen. De roep wordt beschreven als een zacht "tsjuk".

De kweek met Zwartwang spechten in Avifauna

Door Hans van der Sluis.

(*Melanerpes pucherani*)

Algemeen

Spechten vallen natuurlijk vooral op door het krachtige gebruik van hun snavels, hun geroffel op de bomen kan je al van verre horen.

De belangrijkste functie van de snavel is, enkele uitzonderingen daargelaten, het halen van voedsel uit de stam en takken van een boom. Hierbij spelen ook de poten een belangrijke rol. Spechten hebben korte poten, waaraan lange tenen en wijd uit elkaar staande scherp gebogen klauwen zitten, waardoor ze met gemak in staat zijn verticaal de bomen af te zoeken naar hun dagelijkse portie voedsel, dat in de natuur vooral uit insecten bestaat. Er zijn ook soorten die zich hoofdzakelijk voeden met noten en zaden, terwijl andere soorten zich voeden met boomsappen. Nadat U bovenstaande hebt gelezen, is er weinig fantasie voor nodig om te bedenken hoe de biotoop van spechten er uit moet zien. Op enkele uitzonderingen na (de Zuid Afrikaanse grondspecht bijvoorbeeld die zijn leven doorbrengt op de rotsachtige grond welke hij uitholt om zijn nest in te maken.) leven ze in bosrijke gebieden. Een ander opvallende zaak in deze familie is het formaat. We kunnen rustig spreken van reuzen en dwergen. De grote spechten halen lengtes van 55 cm, terwijl de dwergen niet verder komen dan 9 cm. De zwartwang specht meet ongeveer 19 cm en is dus een kleinere in de familie.

Beschrijving

Voorhoofd is geel en vanaf het voorhoofd tot aan de achternek rood. We zien een zwarte band van voor de ogen tot aan de nek. De vleugels, rug en staart zijn zwart. We onderscheiden een zwarte streep-tekening op de rug, deze tekening zien we trouwens ook vanaf de buik tot aan de staart. Het onderlichaam is lichtbruin tot crème, aan de onderbuik zien we een rode vlek. Snavel en poten zijn staalblauw. Het vrouwtje verschilt vooral van het mannetje door een zwarte achterkruin. Verder is ze wat dof gekleurd dan het mannetje. Ze leven in de tropische regenwouden van Zuid Amerika.

Een stukje geschiedenis

Onze zwartwang spechten zijn vlak na de opening van de "Martinushal" in Vogelpark Avifauna aangeschaft. We konden 4 exemplaren van deze fraaie spechtensoorst kopen. Helaas waren het alleen maar mannen die aangeboden werden. Het was een prachtig gezicht om de spechten te zien vliegen in de vrije vlucht van de hal. Helaas waren we al snel genoodzaakt om ze hier weer uit te vangen, want ze hadden namelijk in de gaten dat de deuren die de vrije vlucht van de andere gedeelten van de hal afscheiden van hout waren. Ze deden hun spechten reputatie eer aan en binnen de kortste tijd waren ze bijna zover dat de deur op een gatenkaas

leek waar ze op hun gemak doorheen konden vluchten. Het uitvangen, wat nu dus snel moest gebeuren, was geen probleem. We plaatsten een vangkooi met een bakje meelwormen hierin en binnen een dag hadden we onze vrienden te pakken. We hadden ondertussen een volière uitgezocht waar de spechten zonder problemen in konden worden gehouden. Nog dezelfde dag werden ze daar in ondergebracht.

Verzorging

De zwartwang specht is geen moeilijke vogel. Met een goed fruitmengsel (appel, tomaat, banaan, paprika en brood gemengd met universeel, druivensuiker en papegaaienmeel), wat gemalen vlees, meelwormen en een stukje sinaasappel wordt deze specht zonder problemen gehouden.

De kweek

Laat ik maar beginnen met een beschrijving te geven van de volière. De afmeting bedraagt 3m x 3m x 3m. De wanden zijn kaal gelaten, opdat de spechten geen schade aan konden richten. De beplanting bestaat uit kamerden en ficussen. Op één ficus na, laten ze de planten aardig heel, vooral wanneer men wat oude boomstronken in het verblijf plaatst waarop ze naar hartelust kunnen roffelen. Een klein betonnen vijvertje doet dienst als drink en badplaats. Baden doen ze graag. Wanneer de in onze hal aanwezige sproeiinstallatie aangaat, spreiden ze hun vleugels uit om maar niets te hoeven missen van de zachte regenbui die dan naar beneden komt.

Broedresultaat

Tegen de tijd dat we in contact kwamen met een liefhebber die in het bezit was van vrouwelijke spechten, hadden we nog twee goede mannen over. We plaatsten de vrouwtjes bij de mannetjes in de volière en vrij snel vormde zich al een stel dat de overige twee het leven knap zuur maakte. Deze twee werden dan ook uit de volière gehaald. We hadden twee broedblokken in de volière opgehangen. Ook een oude boomstam werd door ons in het hok geplaatst. Hierin begonnen de spechten gelijk

nesten te hakken. Ik hoopte eigenlijk dat ze de door ons opgehangen broedblokken zouden gebruiken, zodat ik ze goed in de gaten kon houden en eventuele legfels kon controleren. Terwijl ik dacht dat ik goed op de spechten gelet had, hoorde ik op een ochtend gepiep uit een van de broedblokken komen. Maten broedblok 40 cm lang, diameter 20 cm, invlieggat 7 cm. ik haalde een trap om te kijken of er inderdaad jongen lagen en wat bleek 4 jonge zwartwang spechten. De ouden hadden mij aardig om de tuin geleid. Al had ik de jongen niet gehoord, dan had ik wel aan de voedselopname gemerkt dat er jonge spechten waren. Er wordt namelijk enorm veel gegeten door zo'n familie. 's Morgens en 's avonds voerden we een volle bak fruitmengsel, extra gemalen vlees en vier keer per dag \pm 40 meelwormen. Als eerste pikken ze de meelwormen eruit en vliegen ermee naar het nest. Daar aangekomen hoor je de jongen enorm tekeer gaan om maar niets te kort te komen. Net als andere holenbroeders worden ze kaal en blind geboren. Na 21 dagen vliegen ze uit, maar keren regelmatig terug naar het nest. Ze zijn zeer snel na het uitvliegen zelfstandig. Dit moet ook wel, want de oude vogels gaan vrij snel over tot een volgend broedsel. De jongen moeten dan snel uit de volière verwijderd worden, want pa en ma dulden dan geen andere spechten meer in de buurt. De tijd tussen twee legfels in bedraagt een maand. Via de literatuur en andere verslagen over broedresultaten met zwartwang spechten kwam ik erachter dat de broedtijd ongeveer 14 dagen is. Het aantal legfels per jaar kan oplopen tot vier, het aantal eitjes varieert van twee tot zes. Wanneer de jongen uitvliegen is al goed te zien wat de mannelijke en wat vrouwelijke vogels zijn. Vrouwjes hebben al een achterkruin, de mannetjes niet. De zwartwang spechten hebben tot nu toe in 1990, 9 jongen grootgebracht. Het is echt een erg leuke vogel, die het door zijn bijzondere gedrag en het lawaai dat ze produceren bij de bezoekers erg goed doet. Tot slot moet ik nog even vermelden dat we voor het eerst in de lange tijd dat we Witte spechten in onze collectie hebben, ook daar 5 jongen van hebben uitvliegen. (Latijnse naam: *Leuconerpes candidus*).

Mochten er naar aanleiding van dit verslag nog vragen bij U opkomen. U kunt altijd schriftelijk informatie aanvragen op onderstaand adres: Vogelpark Avifauna, Hoorn 65, Postbus 31, 2400 AA Alphen a.d. Rijn.

De kweek met Zwartwang spechten in Avifauna

LACHDUIF - KOERDUIF

Deze duivensoort heeft verschillende namen zoals: lachduif, naar het lachende geluid dat de doffer maakt bij het baltsen, koerduif, naar het koerende geluid dat beide vogels maken en tamme tortel doordat deze duif veel op de bekende Turkse tortelduif lijkt. In sommige streken wordt deze duif ook wel koekeroeduil genoemd. Naar men aanneemt is de Afrikaanse rose of grijze tortel (*Streptopelia roseogrisea*) de stamvader van deze duif. Ook de Indische lachduif wordt als stamvader genoemd, daar het lachen en koeren van die lachduif precies hetzelfde is als van de in Nederland bekende lachduif. Eén ding

Witvorm

Grijsnek

is zeker het is een lang gedomesticeerde duif die al eeuwen bekend is. Het zijn zeer rustige en tamme duifjes, welke makkelijk te broeden overgaan tenminste als men ze daar de gelegenheid voor geeft. De laatste jaren is het houden en kweken van deze duifjes weer toegenomen. De witte lachduifjes worden veel door goochelaars gebruikt. De lachduifjes leggen twee witgekleurde glanzende eitjes welke na 17 dagen broeden uitkomen. Het broeden wordt door de ouders afwisselend gedaan zo ook het grootbrengen. De jongen worden naakt en met gesloten oogjes geboren en ze worden de eerste dagen gevoerd met de bekende duivenpap. De jongen groeien snel en na 17 dagen verlaten zij veelal het nest. In kooien broeden zij op de grond, tabakstelen in de broedschotel; in een ruime voliëre ook wel in bomen. Het zijn lieve, tamme duifjes die men tijdens het broeden van de eitjes en jongen

osel

De l

TAMME TORTELDUIF

Foto's: Jan Blasman
Tekst: Piet Hoogerwaard

kan wegnemen om de kinderen het verloop van ei tot duif te kunnen laten zien, omdat er geen gevaar bestaat dat ze daardoor de eieren of jongen in de steek zullen laten. In het begin van deze eeuw werden deze duifjes gevoerd met hennepzaad, thans is er in de handel een goed mengsel zaden (tortelduivenvoer). Er zijn in de laatste jaren talrijke

Lachduiven in allerlei kleuren.

Precies als bij de fok van talloze papegaaiachtigen waren er ook bij de lachduiven mutaties, plotseling erfelijke veranderingen in kleur, te verwachten. Er zijn er nu in ons land al erg veel, zoals: wit - wildkleur - gael - bont - isabel - perzikkop in vele kleuren zoals pastel

treffen met donkere vleugel- en staartpennen. Ook mede daardoor hebben phaeo lachduiven een witte nekband.

Op de omzomingen van de veren, vooral op rug, vleugeldek, vleugel- en staartveren en stuit, wordt de phaeomelanine echter niet belet en moet hier dus als een eis worden gesteld. Het gegeven voor deze mutatie is dus maximaal bruin phaeomelanine, in de vorm van schubtekening, die egaal moet verdeeld zijn. In tegenstelling met de phaeo kanaries, die rode ogen bezitten, zijn deze bij de phaeo lachduiven donkerbruin met zwarte pupil, net zoals bij de phaeo hulsmussen en zebra-vinken.

Phaeo

nieuwe mutaties ontstaan, zoals o.a. ivoor welke zeker een aanwinst is omdat deze kleurslag een zeer goede egaliteit bezit. Ook de witband phaeo is een prachtige mutatie, voor het eerst gekweekt in Tsjecho-Slowakije.

- zijdeveer - krulveer - ivoor - witnek - grijsnek - cream - gepareld - albino - phaeo en nu ook al getijgerde exemplaren.

Toelichting op de benaming phaeo.

Ingevolge het niet werkzaam zijn van een bepaalde enzymefactor, wordt de eumelanine in haar ontwikkeling belet. Daardoor zullen we geen phaeo's aan-

Toelichting op de benaming perzikkop

Deze benaming klinkt misschien nogal eigenaardig, doch ook in Nederland, Duitsland, Frankrijk, tot zelfs in Amerika (Canadian Dove Association) spreekt men van de Peach. Dus deze benaming is reeds zo ingeburgerd dat ze niet meer te veranderen is. Bij deze mutatie komt het er op aan te streven naar een egale paarse kleur over heel de kop en de borst, van tegen de bovensnavel tot aan de nekband en van de ondersnavel tot tussen de poten. Een lichte opblikking op de kin is toegestaan en naar het onderlichaam toe wordt de paarse kleur iets lichter.

De perzikkopmutatie is ontstaan samen met de bruine.

Deze werd met succes tot nog toe ingekweekt in de volgende kleuren: Witband phaeo perzikkop; deze heeft dezelfde tekening als de witband phaeo, maar met perzikkeurige kop en borst.

Bruine witband perzikkop; deze heeft dezelfde kleur als de bruine witband, maar met perzikkeurige kop en borst. Fokkers die graag experimenteren met

kleuren, kunnen met de lachduif veel kanten op want nog lang niet alles is onderzocht en zeker niet opgeschreven. Wit staat tot geel als recessief (terugtrekkend) en is geslachtsgebonden. Is de doffer geel, dan zijn alle jongen geel. Is hij fokonzuiver voor geel dan zijn de jongen geel, maar zijn de jonge doffers fokonzuiver voor wit. Is de doffer wit, dan zijn alle jonge duivinnen wit en de jonge doffers geel. Op deze manier kan de fokker vroeg het geslacht van de jongen onderkennen, zeer gemakkelijk bijna direct na het uitkomen! De latere gele jongen hebben ook lange donsveren. In plaats van geel is ook de wildkleur te gebruiken. Bij de paring met wit gebeurt hetzelfde. Geel is tot donker recessief; men kan uit één paar zelfs 3 kleurslagen fokken, namelijk donker, geel en wit. In dit geval wordt een gele fokonzuivere doffer gepaard met wildkleurige duivin en de wildkleurige jongen zijn dan doffers, de gele en witte zijn duivinnen. De doffers zijn weer fokonzuiver voor geel of wit. Ivoor x geel geeft geel; Ivoor x wit geeft geel. Witte doffer x Ivoor duivin geeft gele doffers en witte duivinnen. Ivoor is dus recessief autosomaal, niet geslachtsgebonden.

Zoals u ziet, is de lachduif interessanter dan U vroeger misschien wel dacht. Wellicht zijn er nog meerdere kleurslagen, zoals aquamarijn, platina, marmel, briljant, enz., waarmee ook de genетици onder de fokkers dan weer vooruit kunnen. De lachduif in ongekende aantallen overal ter wereld gefokt, heeft nog verborgen mogelijkheden in zich, aan U deze te ontrafelen!

Ivoor

Erfelijke gevolgen.

DOFFER	DUIVIN		
Geel	x Wit	geeft	Geel
Natuurkl.	x Wit	geeft	Natuurkleur
Wit	x Geel	geeft	Witte duivin en gele doffer
Wit	x Natuurkl.	geeft	Witte duivin en natuurkl. doffer
Geel	x Natuurkl.	geeft	Gele duivin en natuurkl. doffer
Isabel	x Natuurkl.	geeft	Lichtnatuurkleur
Natuurkl.	x Isabel	geeft	Natuurkleur
Gevlekt	x Eenkleurig	geeft	Eenkleurig
Eenkleurig	x Gevlekt	geeft	Eenkleurig
Wit	x Gevlekt	geeft	Eenkleurig in de kleur van de gevlekte
Gevlekt	x Wit	geeft	Ook eenkleurig in de kleur van de gevlekte

VOGEL '91

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 10 t/m 13 januari 1991
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

*Met nog veel meer
interessante
duivensoorten.*

Ervaringen met de Kobaltvleugelparkiet

Tekst: Hennie Jansen
Foto: Cees Scholtz/Knijs.

Van de Zuid Amerikaanse parkieten die tot de familie Brotogeris behoren kennen we verschillende soorten zoals de kanarie-, wit- en vuurvleugelparkiet, de toviparkiet en anderen. Hun herkomst is Zuid Mexico tot Centraal en Zuid Amerika en ze zijn zo'n 18 tot 24 cm groot. In dit verhaal wil ik mij beperken tot de Kobaltvleugelparkiet, *Brotogeris cyanopectera*, daar ik met deze aangename en interessante vogels ervaringen heb mogen opdoen en met succes heb kunnen kweken.

Aanschaf

Voor ik in het bezit kwam van deze vogels bezat ik eerst een stelletje witvleugelparkieten, *Brotogeris versicolurus*. Om het verhaal kort te maken, na 4 maanden stierf de pop en kon ik nergens een andere te pakken krijgen. Uiteindelijk deed zich de mogelijkheid voor om de overgebleven witvleugelparkiet, met een geringe bijbetaling, te ruilen voor twee kobaltvleugelparkieten. Deze twee waren eigen kweek, een gekweekt door de liefhebber zelf en de andere kwam, getuige de ring, uit Duitsland. Beide vogels waren van 1986. Nader deze vogels onderzoekend, vond ik dat ze met een te kleine voeding, namelijk 4,5 mm, geringd waren en ik

vreesde als we de ringen niet zouden doorknippen en verwijderen dan zouden ze op den duur letsel veroorzaken, dus dat gedaan. De verkoper stond er voor meer dan 99% voor in dat het een man en een pop was. Uiterlijk is er geen verschil en endoscopisch onderzoek geeft de juiste uitkomst.

Beschrijving

Overwegend zijn de vogels groen van kleur, ze hebben een kleine oranje-kleurige kinvlek en een kleine geel-kleurige voorhoofdsband. Zeer kenmerkend voor de brotogeris-soorten is de lange spits toelopende bovensnavel. Ze hebben een mooi sluitend verenpak, haast altijd zitten ze er strak in. Bovendien zijn ze van karakter redelijk rustig alhoewel ze soms best wel luidruchtig kunnen zijn.

Huisvesting

Op 6 september 1988 kwam ik in het bezit van deze vogels en ze werden ondergebracht in een buitenvolière van 1,80 m lang, 0,90 m breed en 2 m hoog, met een aansluitende binnenruimte van 1 m bij 0,60 m bij 0,80 m. Gezien deze afmetingen overeen kwamen met die van de ruimte waarin ze bij de vorige eigenaar zaten, maakte ik me daargeen zorgen over. In de buitenvlucht werd een nestblok aangebracht van 30 x 40 cm en 30 cm hoog, met een invlieggat van 6 cm. De vogels hadden daar echter geen belangstelling voor. Ze zaten overigens meer binnen dan buiten. Daar ik ook agapornis roseicollissen kweek en catharinaparkieten, kwam ik voor de jonge vogels ruimte te kort. Enkele kleine veranderingen moesten derhalve worden aangebracht en daardoor verhuis-

den de kobaltvleugels naar een vlucht met broedkooieffect van 1.80 m lang, 0.50 m breed en ongeveer 0.70 m hoog. De nestkast werd zo hoog mogelijk aan die kooi opgehangen; het was toen in-middels februari 1989. Voor nestcontrole bevindt zich in die nestkast een deurtje aan de zijkant waardoor ik gemakkelijk van buitenaf controle kan uitoefenen.

Broedseizoen

Van verschillende kwekers kreeg ik te horen dat deze vogels wel een of meer jaar nodig zouden hebben om aan de nieuwe omgeving en eigenaar te wennen. Inderdaad kwam dat uit, op 24 februari 1990 ontdekte ik pas het eerste ei, vervolgens een 2e op 26 februari, een 3e op 28 februari en een 4e en laatste op 2 maart 1990. Van deze vier eieren bleken er drie bevrucht te zijn en er werden drie jongen geboren namelijk

op 21, 22 en 24 maart, derhalve een broedduur van ongeveer 21-23 dagen. De huidskleur was zacht rose. Na zes dagen is het laatstgeboren jong doodgegaan. Op 6 april is het eerste jong geringd met een 5.4 mm ring, het tweede jong is vier dagen later geringd. In het begin groeiden de jonge vogels zeer langzaam, pas na een maand is er sprake van een duidelijke groei en dan hebben die jongen, letterlijk en figuurlijk, de ogen open. Rond dat tijdstip is de veerontwikkeling ook pas goed op gang gekomen. Opmerkelijk is dat tijdens die eerste groei de bovensnavel duidelijk achterblijft. Het broedblok waarin ze vertoefden is van het type trapmodel met de volgende afmetingen: Broedgedeelte 25 cm in het vierkant, 30 cm hoog en 40 cm breed. Op de lange kant net onder het deksel een invleggat van 6 cm. Als nestmateriaal gebruik ik hout-

krullen vermengd met turfstrooisel, aangevuld met vermolmd wilgenhout en snippers. Alles knagen ze aan stukken en de laag is dan zo'n 10 cm dik. Tijdens nestcontrole kon ik de ouder-vogels gewoon over de rug aaien. De eerste maand blijft de pop in het nest. Ze wordt gevoerd door de man en de pop geeft op haar beurt ook voedsel door aan de jongen. Het is ook alleen de pop die broedt.

Voeding

Het zaadmengsel bestaat uit zaden voor agaporniden zonder zonnepitten maar met salloorzaden en o.a. hennep, wilzaad, paddy, onkruiden, boekweit, rode dari, senegalgiest, Japanse millet, negerzaad en gepelde haver. Verder krijgen ze gekiemd zaad (katjang idoe). Als ze jongen hebben gebruiken ze trosgierst, anders kijken ze er niet naar om. Bovendien hebben de vogels altijd de beschikking over maagkiezel en vogelgrit en natuurlijk elke dag schoon water. Als kracht/eivoer c.q. opfokvoer gebruik ik droog eivoer wat ik aanmaak met roosvicee, horing en druivensuiker. Het wordt rul opgediend aangevuld met vogelmineralen en enkele eetlepels van het zaadmengsel. Van huis uit zijn het zachtvoer eters. Alles wordt gerantsoeneerd gegeven zodat ze werkelijk alles op moeten eten. Wat ook zeker op het menu moet staan is fruit, zoals appel, sinaasappel, wat banaan, druiven en ook wortel. Mijn vogels kruijen over de stokken en takken naar de voerbakken, gelijk ook de catharinaparkieten doen. Op vaste plaatsen in de kooi laten de vogels hun ontlasting vallen. Als bodembedekking gebruik ik kattebakvulling.

Tenslotte

Op 30 april is het verschil tussen omvang en grootte van beide jongen steeds groter geworden, zie foto. Dit ging eigenlijk steeds verder en uiteindelijk is dat achterblijvertje op 17 mei doodgegaan. Toch wel een teleurstelling. Op 19 mei vliegt het overgebleven jong uit en eet al zelfstandig van het eivoer. Hierna vliegt hij/zij terug naar het nest alwaar de oudervogels weer tot voeren overgaan. Op 30 mei is de jonge vogel al nagenoeg net zo groot als zijn ouders. Hij/zij krijgt nu een eigen vluchtje te meer daar de oudervogels kennelijk aan een tweede broedsel willen beginnen. Graag kom ik in contact met liefhebbers die ook met deze interessante parkieten kweken, zodat we eventueel door ruiling meerdere onverwante koppels kunnen samenstellen.

K A A T V I N K E N

met de nominaatvorm *Lonchura punctulata*

de hand van Lucas Van Praet waarin hij een poging deed een determinatiesleutel voor de ondersoorten van de muskaatvinken te ontwerpen, bevatte voor mij in ieder geval voldoende informatie om ervan overtuigd te zijn dat mijn muskaatvinken behoorden tot de nominaatvorm *Lonchura punctulata punctulata*. Deze uit India en Zuid-Nepal voorkomende *lonchura*'s zouden dus in het kikkerland Nederland voor nakomelingen (soortzuiver) kunnen gaan zorgen. Na een aantal onzekerheden in zekerheid waren omgezet, zag ik toch wel met enige spanning uit naar het kweekseizoen 1989.

De vogels verbleven nog steeds in dezelfde omgeving waarin ik hen na aankoop had geplaatst. In bedoelde volière hadden de vogels de beschikking over een ruim buitenverblijf en een binnenhok waarin diverse nestkastjes waren aangebracht. In juni 1989 zag ik de man muskaatvink met een kokosvezel in de bek baltend de pop benaderen. De pop reageerde niet op het gedrag van de man. Enkele weken later had ik in de buitenvolière wat al te weelderig opgeschoten onkruidzaad uitgetrokken en de restanten daarvan op de bodem van

de buitenvolière laten liggen. Deze restanten zouden naar later bleek de eerste bouwstenen blijken naar resultaat. Toen ik op een avond in juli van dat jaar het binnenhok inspekteerde zag ik dat één van de grootste nest kastjes uitpilde met het uitgetrokken onkruidzaadloof uit de buitenvolière. De muskaatvinken moeten die dag overuren hebben gemaakt om al dat materiaal van buiten naar binnen te transporteren en het vervolgens in het nestkastje te deponeren. Het nest maakte een slordige indruk. Tussen het genoemde materiaal hadden de vogels nog kokosvezel verwerkt en dat geheel vormde met wat hooi de behuizing van de muskaatvinken. Op 30 juli vond ik in het nest vier witte eitjes. Beide vogels broeden afwisselend gedurende ongeveer 13 dagen deze eitjes. Op 15 augustus trof ik drie naakte jongen aan, die als zij de bek sperden op de binnenzijde van de ondersnavel een halfronde vlek vertoonden. Deze jongen kon ik tijdens de hele broedperiode ongestoord controleren. Op een leeftijd van ongeveer 7 dagen heb ik deze jonge vogels geringd met 2,5 mm ringen. Ruim drie weken na hun geboorte verlieten de jongen voor het eerst hun nest. De kleur van de

bevedering is dan bruin zonder enige tekening. De bovenbevedering (rug en vleugels, alsmede staart) is dan donkerbruin. Vanaf ondersnavel tot en met onderstaartdekveren zijn de vogels lichtbruin van kleur. Van enige tekening is dan totaal geen sprake. Na ruim twee maanden komen de eerste zwarte flank- en borstveertjes tevoorschijn en medio maart van dit jaar waren de vogels niet meer te onderscheiden van de oudervogels. Op 16 april van dit jaar zag ik één van de jongen 'zingen'. Dit baltsgedrag nam ik bij dezelfde vogel nog eens waar op 7 mei en daarna nog verschillende keren. De overige twee jonge muskaatvinken hebben tot op heden nog geen 'zingend' ga-

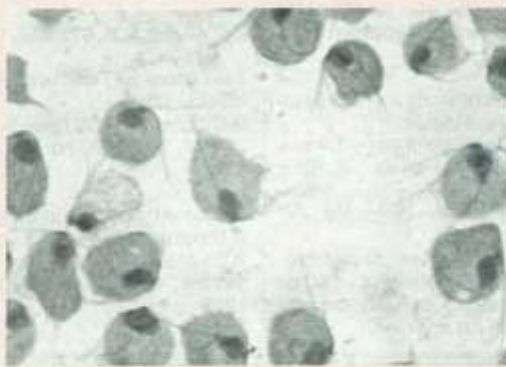
drag vertoond. Ik ga er nu vrij zeker van uit dat ik één jonge man en twee jonge poppen heb van het ouderkoppel. Een ouderkoppel wat overigens in 1990 alleen tot nestbouw kwam en waarvan de pop tot tweemaal toe twee eitje legde, die na enkele dagen weer uit het nest waren verdwenen. Inmiddels heb ik een onverwante *Punctulata* man kunnen aanschaffen, waardoor ik hopelijk in het broedseizoen 1991 nogmaals muskaatvinken kan kweken. Ondanks het gewone uiterlijk van de vogels kunnen ze er, als ze helemaal op kleur zijn, prachtig uitzien. De tekening op de borst en buik, op vleugeldek en rugdek geven een eenvoudig, maar toch uiterst sprekend contrast. De lichtbruine stuitbevedering completeert dat opvallende contrast. Juist hierdoor zijn deze eenvoudige muskaatvinken misschien wel bijzonder. Probeer het ook eens, ik hoop dat uw geduld iets minder wordt baproefd dan het mijne, maar het lange wachten is dan toch beloofd.

Tekst: Erik Kint, Koewacht.
Foto: Gunter Oppenborn.

FLAGELLATEN INFEKTIES BIJ VOLIEREVOGELS.

Door: J.M.M.Cornelissen,
Dierenarts te Nijmegen.

Bij alle vogelsoorten kunnen infecties met flagellaten voorkomen. Ze worden echter het meest gezien bij prachtvinken, parkieten en duiven. Flagellaten zijn protozoën (eencellige dieren) die aan de buitenkant van hun lichaam zweepdraden (flagellen) hebben. Elke flagellatensoort is anders gebouwd en heeft daardoor een karakteristiek bewegingspatroon, waaraan ze te herkennen zijn. Er zijn vele soorten flagellaten. De belangrijkste soorten bij vogels zijn: trichomonas, cochlosoma en giardia (foto 1, 2 en 3). Cochlosoma en giardia zetelen vooral in de darmen. Trichomonas zit vooral in de keel en krop. Cochlosoma en trichomonas infecties worden het meest bij prachtvinken gevonden, giardia vooral bij parkieten. Bij duiven worden vrijwel uitsluitend trichomonas infecties gezien.

Trichomonas

Cochlosoma

Giardia

Ziektebeeld

Het ziektebeeld is afhankelijk van de flagellatensoort. Bij cochlosoma en giardia infecties ziet men dat de vogels vermageren en diarree krijgen. De ontlasting wordt lichter van kleur en brijig. De jongen drogen uit, wat men kan constateren aan het rimpelig worden van de huid, en blijven duidelijk achter in de groei. Meestal hebben ze een met ingedroogde ontlasting besmeurde anus. De ontlasting kan soms erg stinken. Vele jongen sterven. De vogels die blijven leven, ontwikkelen zich niet goed. Ze blijven achter in de groei en hun verenpak is van een slechte kwaliteit. De ziekte treedt voornamelijk op bij jongen in de leeftijd van 10 dagen tot 6 weken. Japanse meeuwtjes zijn vaak drager van flagellaten. Dat wil zeggen dat ze de ziekteverwekker wel bij zich hebben, maar er zelf niet ziek van worden. Ze kunnen echter wel andere vogels besmetten. Liefhebbers die de eieren van prachtvinken onder de meeuwen uitbroeden, lopen het risico dat de japanse meeuwen de jonge prachtvinken besmetten.

Een trichomonas infectie zit voornamelijk in de bek en krop. De vogels kunnen ademhalingsbezwaren (rochelen) hebben en braken. Doordat ze vaak moeilijk kunnen eten, vermageren ze sterk en sterven. In de bek of kropwand kan door een trichomonas infectie een geelverkleuring optreden. Bij post- en sierduivenhouders is deze ziekte alom bekend onder de naam "het geel". Het geel heb ik meerdere keren gevonden bij vruchtenduiven.

Diagnose

In een uitstrijkje van de krop of van verse ontlasting zijn de flagellaten te zien. Bij een vergroting van 100 tot 400x onder de mikroscoop kan men hun vorm en karakteristieke bewegingspatroon herkennen. Flagellaten sterven snel af als een vogel dood is. Ook gaan ze gauw dood door koeling. Bij een gestorven vogel, waarop sectie gedaan is, kan men de diagnose missen omdat de flagellaten reeds dood zijn.

Tortelduif met een trichomonas infectie in de bek.

Behandeling

Voor de behandeling van flagellaten infecties bij prachtvinken en parkieten zijn er 2 geneesmiddelen, namelijk ronidazol en metronidazol. Laatste- genoemde stof heeft een nauwe veiligheidsmarge. Dat wil zeggen dat de stof bij een geringe overdosering of wanneer de vogels veel water drinken (warm weer) vergiftigingsverschijnselen kan geven, waaraan de vogels kunnen sterven. De vogels stoppen met eten en krijgen zenuwverschijnselen, zoals krampen en evenwichtsstoornissen. Geeft men een te lage dosering, dan gaan de flagellaten niet dood. Vandaar dat het veel veiliger is om ronidazol te gebruiken. Bij grotere vogels, zoals vruchtenduiven kan men ronidazol in de vorm van tabletten toepassen.

Preventie

- Dagelijks de ontlasting van de vogels uit de kooi verwijderen.
- Alle nieuwe aankoop tenminste 4 weken in quarantaine en de ontlasting en/of een keeluitstrijkje laten onderzoeken op de aanwezigheid van flagellaten.
- Wanneer men geen ontlastingsonderzoek laat verrichten, dan de vogels 10 dagen behandelen met ronidazol in het drinkwater.

- Indien er sprake is van een bewezen flagellaten infectie, dan is het aan te raden de vogels tenminste 2 maal per jaar te kuren met ronidazol.

Literatuur

Cochlosomose, een probleem bij de optok van prachtvinken in volièrés.
F.G.Poelma, P.Zwart, G.M.Dorrestein en C.M.Jordens
Tijdschriften voor Diergeneeskunde
Deel 103, afl. 11, p. 589-593, 1978

Giardia Infection in Budgerigars (*Melopsittacus undulatus*)
K.Hirai, H.Sawa, T.Yamashita, S.Shimakura en A.Hashimoto
The Japanese Journal of Veterinary Science
Vol. 42, no. 5, p. 615-617, 1980

The Nature and Treatment of Giardiasis in Parakeets
R.G.Scholtens, J.C.New, S.Jonhson
JAVMA, vol. 180, no. 2, p. 170-173, 1982

Intestinal Parasitism in Budgerigars
B.Panagrophy, T.M.Graig and S.E.Glass
JAVMA, vol. 179, no. 6, p. 573-574, 1979

Bijzondere vogels verdienen meer dan het gewone

PROMOTOR L RUI VERSTERKT

Orlux Promotor L is een aanvullend voeder bevattende een compleet gamma vitamines en aminozuren onontbeerlijk voor een korrekte werking van het organisme.

Verkrijgbaar in 30 cc en 100 cc.

Orlux nv
Godshuislaan 24-26
B-8800 Roeselare/België
☎ 32/51 22 28 16

Verkrijgbaar in alle
dierenspecialzaken.

De gewone dwergbladvogel of dwergbuulbuul (*Aegithia tiphia*)

Dit redelijk eenvoudig van kleur en tekening zijnde vogeltje, komt in 14 rassen voor in nagenoeg geheel Zuidoost Azië. De nominaatvorm en het ras nigrolutea tonen een zogenaamd prachtkleed als ze in broedstemming verkeren. De achterkop en rug zijn dan bij de nominaatvorm zwart, bij nigrolutea is alleen de bovenkop zwart. Buiten de broedperiode zijn man en pop nagenoeg gelijk van kleur. Bij het ras viridissima is het ganse jaar door een uiterlijk verschil tussen hem en haar te zien, hij heeft namelijk groene vleugelspiegels en zij geelkleurige. De vogels variëren al naar gelang het ras in formaat, van 13 tot 16 cm en, de Neder-

landse naam zegt het al, ze behoren tot de familie Irenidae waartoe ook de bekende en zeer mooie Irena buulbuul behoort alsmede de eveneens bekende bladvogels, zoals de goudvoorhoofd. Het is vandaar dat voor dwergbladvogel ook wel dwerg buulbuul wordt gebezigd. Het ras scapularis komt voor op Java en Bali en de vogel die u op de bijgeplaatste foto ziet behoort daartoe. Ze komen daar algemeen voor in tuinen, parken en plantages, tot op hoogten van zo'n 800 meter. In Indonesië noemen ze deze vogels Cipoh's en die naam is een onomatopoeie, afgeleid van het geluid wat ze voortbrengen. Dat geluid is zeer aangenaam om te horen en dat is dan

ook een van de redenen dat deze Cipoh een algemeen bekend huisdier is, die in grote aantallen in kooien worden gehouden. Misschien ten overvloede gezegd, alleen de mannetjes zingen. Het probleem is echter dat, met name bij het ras scapularis, de beide sexen nagenoeg gelijk van kleur en tekening zijn. Alleen bij vergelijking zou je kunnen stellen dat de mannetjes wat intensiever van kleur zijn. Met de meer bekende bladvogels hebben ze gemeen dat de mannelijke exemplaren elkaar nauwelijks of niet verdragen. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit insecten en larven, hetgeen afwijkt van het normale menu van de bladvogels. Op Java worden ze veel gehouden op een soort pluimveekorrels en in honing gedroogde bijen en termieten. Vooral dat laatste is mijn inziens de beste voeding voor insectenetters die er bestaat. De shamalijsters doen het er ook geweldig goed op. Er is in Nederland nog erg weinig over dat voer bekend. Vandaar dat wij ze hier zullen moeten houden op een goed universeelvoer aangevuld met meelwormen, buffab-wormpjes en mierenpoppen en ook dat gaat goed. Alleen als zangvogel in de kooi gehouden, worden ze snel tam en afhankelijk en eten ze spoedig uit de hand.

In de natuur maakt het popje een komvormig nestje in een groene struik of boom op een hoogte van circa 2 meter. Als nestmateriaal gebruiken ze fijn plantaardig spul zoals grassprietjes, bamboeblad, reepjes groen blad, cocosvezel etc.. Het bouwsel wordt met spinrag doorweven en goed op de takken bevestigd. Er worden gemiddeld twee eitjes gelegd die cremekleurig zijn met wijnrode vlekjes. Ze broeden het gehele jaar door met een piek van maart tot juli. De roestbruine koekoek, *Cuculus sonneratii*, parasiteert deze dwergbuulbuuls. Hier gehouden, kunnen ze tijdens het latere voorjaar en de zomer in een goed beplante buitenvlucht worden gehuisvest maar in de herfst en winter moeten ze binnen en wat verwarmd worden gehouden. In hun verspreidingsgebied komt namelijk de temperatuur s' nachts maar zelden onder de 23°C.

Tekst: C.v.d.Borst
Foto: C.Scholtz/v.d.Borst

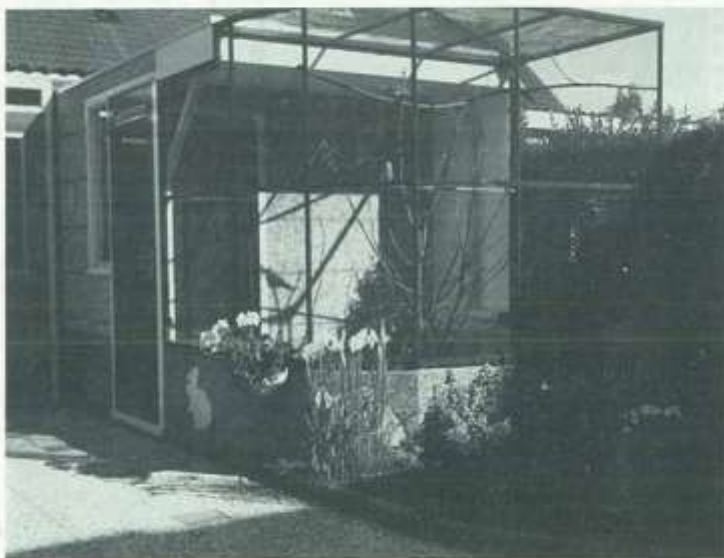
De volière van de maand

Ik ben met het houden van vogels begonnen na het verkrijgen van een parkiet van mensen die vonden dat het dier te veel rommel maakte en het daarom kwijt wilde. Op deze manier verkreeg ik binnen een jaar 3 grasparkieten en 2 valkparkieten en stonden er 3 kooien in de kamer. Dat echter vond mijn vrouw te gek worden en daar kon ik best inkomen. We hebben toen een hok gemaakt op het balkon, van wat triplex en latjes met gaas. Het geheel had een afmeting van 120 cm lang, 100 cm hoog en 60 cm diep. Ik heb er toen voor de aardigheid wat broedblokken ingehangen met als resultaat 13 grasparkieten en 4 valkparkieten, toen maar gauw de blokken eruit gehaald. Dat is nu zo'n 6 jaar geleden. Toen ongeveer 3 jaar geleden zich de gelegenheid voordeed, zijn we verhuisd

naar 'n eengezinswoning. Natuurlijk moest er een volière komen, maar wel eerst de tuin in orde maken voor de kinderen hetgeen veel werk was om er wat leuk van te maken. Daarna konden we scheisen gaan maken en de ideeën uitwerken, en daarbij ook rekening houden met de wensen van de kinderen. Zo ben ik eind 1988 begonnen met het uitgraven voor de fundering. Deze is gemaakt van beton en 60 cm diep. Het geheel kreeg een oppervlakte van 2x4 mtr. Daarna mallen maken voor het storten van de wandjes van beton en gewassen grind. Ik heb voor beton gekozen om redenen 1) omdat dit voor mij het goedkoopste was, 2) onderhouds arm. Die mallen heb ik op mijn werk mogen maken, hetgeen ik zeer waardeerde omdat ik toch zo'n 40 platen nodig had. Ondertussen thuis het kozijn

gemaakt. Zodoende kon ik half mei beginnen met de bouw, hetgeen ondanks het grote gewicht, 80 kg per plaat van 200x32x6 cm, mede door hulp van mijn zwager geen problemen opleverde. Het dak heb ik afgewerkt met mastiek en aan de binnenzijde geïsoleerd met glaswol en afgetimmerd met gipsplaat. De vloer is met plavuizen betegeld, de verwarming is elektrisch en dient er alleen voor om het geheel vorstvrij te houden. Alle houten randen zijn afgewerkt met aluminium profiel, dit om stukvreten te voorkomen. Dat lijkt erg kostbaar maar het is op de lange duur toch voordelig, want hout is ook kostbaar. Het nachthok 190 cm lang, 120 cm hoog en 80 cm diep, had ik begin augustus klaar en konden de vogels alvast naar binnen. Na de vakantie heb ik aluminium besteld voor de buitenvlucht. Deze is gemaakt van profiel vierkant 30x30, rond 25, hoeklijn 25x25. Het geheel is gekoppeld d.m.v. blindklinknagels. Ondertussen heeft m'n broer de verlichting in orde gemaakt. Het geheel heb ik met gaas bespannen, aan de bovenzijde dubbel i.v.m. katten. Hierna is het geheel gemonteerd. Alles was begin november klaar, dacht ik, maar ik kon een paar stellen agapornissen krijgen van m'n broer, want die moest er mee stoppen. Het waren pracht exemplaren en dus maar wéér een paar broedkooien gemaakt want ik kon ze niet bij de rest doen althans nog niet. Nu heb ik 4 agapornissen met jongen, 3 valkparkieten op eieren op de grond, 3 grasparkieten en 3 kwartels welke eieren leggen alsof het kippen zijn. Wat dat betreft gaat dat vlotter dan de bouw van de volière, maar die hoort volgens mijn buurman dan ook thuis in Avifauna hetgeen ik dan ook als een compliment beschouw.

J.G.Mesman, Lisse

VOGEL '91

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 10 t/m 13 januari 1991
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een échte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Geopend

donderdag	10/1 van 11-18 uur
vrijdag	11/1 van 10-18 uur
zaterdag	12/1 van 10-18 uur
zondag	13/1 van 10-17 uur

H A H N ' S D W

Tekst: C.E.van Berkel
Foto: C.Scholtz.

Niet alle ara's zijn van die flink uit de kluiten gewassen vogels. Misschien herinnert u zich nog de Geelnek ara die zo'n 38-39 cm groot is en die we al eerder beschreven. De hoofdpersonen in deze bijdrage zijn Hahn's dwergara's waarvan de kleinste 30 cm meet. Aanleiding tot dit verhaal is een geslaagde kweek met een van de ondersoorten, de Lichtensteins Hahn's dwergara. Vooraleer we de kweker aan het woord laten, menen we er goed aan te doen om eerst wat algemeenheden van het geslacht *Ara nobilis*, want dat is de wetenschappelijke naam, aan u door te geven.

De nominaatvorm, *Ara nobilis nobilis*, is de kleinste, meet namelijk 30 cm en komt voor in Guiana, Oost Venezuela en Noordoost Brazilië. De vogels hebben een zwarte boven- en ondersnavel. Als niet wetenschappelijke naam worden ze in het algemeen Hahn's dwergara genoemd. Het ras *Ara nobilis cumanensis*, is 34 cm groot en vindt domicilie in Centraal Brazilië. Ze verschillen van de nominaatvorm alleen door de licht hoornkleurige bovensnavel die overigens wel een klein zwart puntje heeft. De ondersnavel is grijszwart. Dit ras wordt Lichtensteins Hahn's dwergara genoemd. Als derde ras wordt *Ara nobilis longipennis* genoemd maar er zijn sterke twijfels of deze dan wel als een apart ras mag worden gezien. Ze zouden alleen wat groter zijn dan *cumanensis*, meer niet. In de Engelse literatuur wordt de soort ook wel Roodschouder ara genoemd.

Hahn's ara's zijn van nature schuwe vogels die zich voornamelijk ophouden in woud- en savannengebieden. Hun voedsel bestaat uit zaden, noten en

E R G A R A ' S

vruchten van o.a. de palm. Nestelen doen ze in stamholten van palmbomen.

Ons lid, de heer Van Tilburg in Bodegraven, heeft recentelijk met de Lichtensteins Hahn's dwerggara gekweekt. Het ouderkoppel is gehuisvest in een aparte vlucht van 400 cm lang, 80 cm breed en 220 cm hoog. In soortgelijke vluchten zijn als hun buren Roodbuikara's, en Blauwvoorhoofd amazone's gehuisvest. Het gehele vogelverblijf is omgeven door bomen en struiken. Als nestkast is er in de vlucht een van een zeshoekig model opgehangen van 25 cm breed, 25 cm diep en 65 cm hoog. Het invlieggat heeft een middellijn van 9 cm. In de nestkast is een laag pure bcsgrond aangebracht. Op 9 mei 1990 werd in de nestkast een ongeveer 3.3 cm groot wit ei aangetroffen, later gevolgd door nog twee eieren. Alle drie de eieren bleken wel bevrucht te zijn, maar er zijn er, na ongeveer 26 dagen broeden, maar twee van uitgekomen. Alleen de pop broedt en zij is kenbaar doordat ze een fractie kleiner is dan de man; zijn schedel en snavel zijn groter en forser. De huidskleur van de jongen is grijsachtig vleeskleurig en er is een matig grijswitte donsbevedering aanwezig. Beide oudervogels voeren de jongen en als voedsel hadden ze een keus uit Puik Papegaaienvoer AVM Melange, een weinig fruit zoals appel en druif, en wat wortel en noten. Tijdens de broed- en opfokperiode is het normale menu nog aangevuld met Cédé Mix cat ruf is gemaakt met Roosvice. De jonge vogels waren ongeveer 77 dagen oud toen ze de nestkast verlieten en ze werden vervolgens nog zo'n anderhalve maand lang door de oudervogels gevoerd. Na het uitvliegen keerden ze nog regelmatig in het nest terug. De jonge vogels zijn met 10 mm ringen geringd toen ze 49 dagen oud waren. Bij het uitvliegen gelijken de jongen al heel sterk op volwassen vogels, alleen de rode schouderbevedering is nog wat oranjeachtig hetgeen op de foto duidelijk is te zien. Tenslotte merkt Van Tilburg nog op dat de vogels fel krijsend hun territorium verdedigen en dat de pop bijzonder vast broedt en haar jongen hoedt.

Een onmisbare schakel in de voedselketen

Mineralen en sporenelementen

Order de voor het organisme noodzakelijke mineralen en sporenelementen worden de volgende scheikundige elementen gerekend: calcium, fosfor, chloor, kalium, natrium, magnesium, ijzer, koper, mangaan, zink, cobalt en jodium. Het zou te ver voeren hun betrokkenheid en functies in het organisme hier te bespreken. Binnen deze groep elementen zijn er echter een aantal, die in het spijsverteringsproces een rol spelen. Zij zijn onderdelen van verschillende enzymen en als zodanig betrokken bij de voedselvertering.

Alle mineralen en sporenelementen moeten met het voedsel worden opgenomen. Zoals de vitaminevoorziening gekoppeld is aan de hoeveelheid opgenomen voedsel, zo is ook de mineralen en sporenelementen voorziening gebonden aan de voedselopname. De behoefte is afhankelijk van de vogelsoort: d.w.z. dat voor de soort papegaaiachtigen eenzelfde aanbeveling geldt, en van de reeds in het lichaam aanwezige elementen.

Van de meeste mineralen en sporenelementen is de dagelijkse behoefte bekend. Daarbij gaat het om zeer kleine hoeveelheden. De aanbevelingen hebben in feite betrekking op de atomaire vorm. Het heeft betrekkelijk weinig zin deze aanbevelingen alle hier te vermelden, omdat de opname van de elementen in het organisme afhankelijk is van de chemisch gebonden vorm waarin de elementen in het voedsel voorkomen. Beschouwen wij het sporenelement ijzer als voorbeeld. De aanbevolen dagelijkse dosis voor papegaaiachtigen is 40-80 mg/kg voer (netto). Ijzer is, samen met jodium, koper en zink één van de belangrijkste sporenelementen. Het is een essentieel onderdeel voor het zuurstoftransport in het bloed en is onderdeel van een groot aantal enzymen. Nu zijn er voedselcombinaties die de ijzeropname in het bloed bevorderen,

terwijl er andere combinaties zijn die dat juist afbreken. De aanwezigheid van vitamine C bevordert nu juist weer de ijzeropname. We zien, dat het om zeer kleine hoeveelheden gaat, waarbij de bio-chemische functies, ook wat de hoeveelheden betreft, gekompliceerd zijn. Daarbij zijn bij analyse dergelijke kleine hoeveelheden vaak moeizaam selectief en betrouwbaar te bepalen tegen de achtergrond van de vele andere chemische verbindingen. Omtrent de hoeveelheid ijzer in het voedsel is bekend dat men voorzichtigheid moet betrachten bij vogelsoorten zoals toekans, neushoornvogels, toerakos, paradijsvogels en dergelijke. Een overdosering van ijzer, waardoor ijzerstapeling in de lever plaats vindt en daarmee een ijzervergiftiging met dodelijke afloop, is niet ondenkbaar want het gaat hier om enkele tientallen mg ijzer/kg netto voer. Vandaar dat men propageert om bij de bereiding van het kracht- en opfokvoer het ijzerpercentage laag te houden. Helaas geeft de op de verpakking ver-

melde specificatie, en dit is bij de meeste commercieel verkrijgbare voeders het geval, een afwijkend beeld van de werkelijkheid. Na analyse blijkt (zie tabel 5) dat in vrijwel alle kracht- en opfokvoeders de werkelijk aanwezige hoeveelheid ijzer tenminste het 10-voudige is van de op de verpakking vermelde toegevoegde hoeveelheid ijzer. Het heeft dus geen enkele zin om aan het kracht- en opfokvoeder extra ijzer toe te voegen, zoals op de verpakking is vermeld. De grote hoeveelheid ijzer in het voeder is o.a. het gevolg van slijtage van de metalen machine die bij de bereiding van de voeders worden gebruikt. De voorlopige conclusie die de auteur zou durven trekken is, dat bij dagelijks gebruik van zoveel ijzer er vooralsnog geen aanwijsbare problemen zijn opgetreden bij papegaaiachtigen en/of dat dit een vroegtijdige dood tot gevolg heeft gehad, maar voldoende zekerheid is er niet. In dit verband kan het van nut zijn bij dode vogels het ijzergehalte in de lever vast te stellen.

IJzergehalte in kracht en opfokvoeders

IJzergehalte in mg/kg voeders

	volgens opgave	werkelijk in voeder aanwezig
voeder A	29 (toegevoegd)	200
voeder B	20 (toegevoegd)	260
voeder C	29 (toegevoegd)	120
voeder D	180 (totaal)	180

Tabel 5. IJzergehalte in kracht- en opfokvoeders. Het gehalte aan ijzer is gegeven in mg ijzer per kg voer (droge stof).

voedsel

De

Stimuleren van de darmfunctie

In de dunne darm heeft de laatste verteeringsfase plaats. Doordat de dunne darm het voedsel kneedt en in zich voortdrijft (de z.g. peristaltiek), worden de voedselproppen intensief gemengd met de verteeringszappen en aldus afgebroken waarbij de opneembare voedingsstoffen de darmwand passeren. Wat overblijft komt in de dikke darm en wordt daar ingedikt waarna dit als ontlasting het lichaam via de cloaca verlaat. Wanneer het voedsel niet stevig is bijv. door afwezigheid van niet verteerbare vezelstoffen zoals zemelen (ballast), dan is de darmperistaltiek minder krachtig en de menging van het voedsel met de verteeringszappen dienovereenkomstig. Ook bij zeer fijn-gemalen ballast is dit het geval. Bij voldoende en grove ballast is de voedselprop steviger waardoor de peristaltiek op natuurlijke wijze wordt gestimuleerd en het kneden krachtiger zodat het voedsel intensief wordt gemengd met de verteeringszappen. De vertering wordt zodoende beter en er worden meer voedingsstoffen via de darmwand opgenomen. Dus door voldoende grove ballast in het voedsel, zoals in zaden en granen, wordt de peristaltiek duidelijk versterkt waardoor de vertering beter is en de voedselstroom groter.

Vooral bladgroente waarin relatief veel vezel zit heeft, naast een aantal reeds genoemde positieve invloeden, een duidelijk darmperistaltiek versterkend effect. Of het voedsel goed of slecht wordt verteerd kan globaal op eenvoudige wijze met jodium worden bepaald. Door een monster ontlasting te mengen met wat leidingwater en vervolgens met jodium zullen de niet-verteerde delen in de ontlasting intensief donker kleuren en het overige lichtbruin. De hoeveelheid zwartgekleurde deeltjes geeft aan af de vertering goed of minder goed is of slecht. In korrelige mest zal men op deze wijze veel tot zeer veel zwangekleurde en dus niet-verteerde deeltjes vinden, terwijl in gladde en 'smeuige' mest dit aantal in verhouding gering is en klein van afmetingen. Vatten we alles kort samen dan geeft dat het volgende overzicht:

- bijna ieder voedsel, dat wij de vogels aanreiken, kan het lichaam (organisme) niet in die vorm opnemen,
- daarom moet het voedsel verteerd

(afgebroken) worden in een vorm die door de darmwand kan passeren en in de bloedbaan kan worden opgenomen.

- er is licht en zwaar verteerbaar voedsel. Echter zonder of met weinig enzymen is zelfs licht verteerbaar voedsel praktisch onverteerbaar,
- door het zure milieu en enzymen in de krop wordt het voedsel daar voorverteerd,
- in de kliermaag aanmaak van spijsverteringszappen (zoals enzymen),
- eigenlijke vertering in de spiermaag en de dunne darm,
- ballast, waaronder groen(te), bevordert de spijsvertering door stimulering van de darmperistaltiek,
- opname verteerd voedsel in de dunne en dikke darm. Restant wordt in de dikke darm ingedikt,
- enzymen (met co-enzym) zijn noodzakelijk voor een goede en snelle vertering bij de lichaamstemperatuur van ca. 41°C Celsius,
- vitamines fungeren o.a. als co-enzym, daarom is de vitaminedosering gekoppeld aan de hoeveelheid opgenomen voedsel,
- zelfs een goede zaadmengsel bevat onvoldoende vitamines,
- melkzuurbacteriën zijn noodzakelijk voor:
 - 1- het instand houden van het zure kropmilieu,
 - 2- verbetering van de voedselvertering,
 - 3- vergroting van de stofwisselingsnelheid,
 - 4- verhoging weerstand tegen ziekte,
- vitamines en aminozuren zijn onmisbaar voor het instand houden van de krop-, maag- en eventueel darmflora.
- Stressfactoren zijn nadelig voor de kropflora,
- de verzorging van kuikens met melkzuurbacteriën, vitamines en enzymen gelijktijdig met het voedsel is van essentieel belang,
- mineralen en sporenelementen zijn betrokken bij de spijsvertering en zijn onmisbaar bij de opbouw en verzorging van het organisme.
- In het algemeen is het ijzergehalte in commercieel verkrijgbare kracht- en opfokvoerders veel te groot.

Praktisch nut

Om te laten zien, dat het voorgaande in de praktijk van nut is, worden een aantal feiten die zich dit en vorig jaar heb-

ben voorgedaan, beschreven. Zij onderschrijven de toepasbaarheid.

Eén van de belangrijke bijdrage aan het herstelproces bij ziekte van een vogel is het op peil houden of weer op peil brengen van de bacteriele (krop)flora. Men kan dit bevorderen door tijdens het ziekte- en herstelproces dagelijks verse biogarde yoghurt met het voer mee te geven, al dan niet geforceerd. Dat dit zeer effectief is kan men zelf vaststellen wanneer een vogel diarree heeft als gevolg van een coli-infectie of een ontgelde darmfunctie. Een dagelijkse behandeling met verse biogarde yoghurt gedurende 3 à 5 dagen doet in de meeste gevallen de diarree verdwijnen en daarmee de coli-infectie en normaliseert de darmfunctie. Gelijktijdig herstelt zich de voedselvertering, hetgeen men aan de ontlasting kan zien. Het is zelfs aan te bevelen, tenminste éénmaal per jaar vogels in gevangenschap gedurende enkele dagen gekombineerd met het voedsel biogarde yoghurt te voeren.

Vorig jaar deed zich bij een opgroeiende groenvleugelara van vijf weken oud met een gewicht van ca. 380 gram het bekende beeld voor van een krop die steeds minder geleegd werd en vast liep. De vogel nam niet meer in gewicht af, maar viel langzaam in gewicht af. Noch nistatine als middel tegen een gisten (candida) infectie, noch brandnetelthee, noch paardebloemblad, enz. gaf een oplossing. Na het toedienen van fijn-gewreven papayavruuchtvlies, waarin zich o.a. het enzym papaine bevindt, was na een dag de voedselstroom weer op gang en het probleem opgelost. De groenvleugelara is vervolgens zonder problemen uitgedroefd tot een mooie zelfstandige vogel.

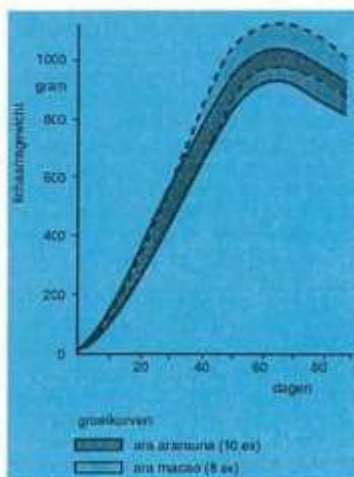
Een ander geval dat het vermelden waard is betreft een geelvleugelara-kuiken. Na een halve dag, gerekend vanaf het tijdstip dat het kuiken uit het ei kwam, werd duidelijk dat dit kuiken niet wilde groeien, ondanks dat de krop op normale wijze leeg ging. De ontlasting bestond echter uit vrijwel geheel onverteerd voedsel hetgeen aan de kleur is te zien. Door nu aan het voedsel het vocht van gezeefd kiwivruuchtvlies, dat het enzym papain bevat, i.p.v. water toe te voegen kwam na 1 dag de voedselvertering op gang en begon het kuiken te groeien. Dit kuiken is inmiddels uit-

voedsel

De

gegroeid tot een gezonde en zelfstandige geelvleugelara.

Wanneer aan de oudervogels, die een nest jongen verzorgen, plantengroen wordt gegeven, dan worden de jongen, ook wanneer deze zeer jong zijn, daarmee gevoerd. Men kan dit zelf vaststellen doordat stukjes groen in de nog jonge krop zijn te zien. Dat dit geen toeval is onderschrijft de volgende waarneming. Het dagelijks toedienen van gesneden bladgroen (te) zoals paardebloemblad (*Taraxacum*) en andijvie (*Cochrium endivia*) aan kuikens van papegaalachtigen tijdens handopfok verbetert de voedselstroom en de ontlasting, en bevordert de groei als gevolg van een verbeterde spijsvertering. Figuur 5 is o.a. daarvan een illustratie.

Figuur 5. Gemiddelde groeikurven van de blauw-gele ara (*Ara ararauna*) en de geelvleugel ara (*Ara macao*). De kurve geeft de groei van de vogel vanaf het uit het ei komen tot aan het moment dat de vogels vliegen. Deze figuur geeft de volledige groeikurve, gerekend vanaf het tijdstip dat het kuiken uit het ei komt totdat de vogel gaat vliegen, van de blauwgele ara (*Ara ararauna*), representatief voor 10 exemplaren, samen met die van de geelvleugelara (*Ara macao*), representatief voor 8 exemplaren. Men ziet dat de kurven, die door de auteur bij vrijwel maximale groei zijn verkregen, binnen de spreiding niet wezenlijk verschillen. Deze groeikurven zijn niet alleen het gevolg van het gebruik

van goed verteerbare kwaliteitsvoeding, maar ook van groen (te) en fruit, en het verzorgen van het spijsverteringskanaal met o.a. melkzuurbacterien. Dit resulteert in een efficiënte vertering waardoor goed uitgegroeide en gezonde vogels met een gewicht van ca. 1000 gram zijn verkregen. Dit gewicht wordt in ongeveer 60 dagen bereikt. Deze vogels wegen 1100 tot 1200 gram wanneer zij ruim een jaar oud zijn. De nog wel eens gehoorde bewering dat de groei van de geelvleugelara trager verloopt dan die van de blauwgele ara wordt hiermee niet bevestigd. De hier gegeven groeiresultaten staan in contrast met de groeigegevens zoals vermeld in het tijdschrift 'Onze Vogels' (Rosemary Low, 1990) waarin lichaamsgewichten van 770-1027 gram worden gemeld na een opfokperiode van 105-150 dagen voor de blauwgele ara en 784-1027 na een opfokperiode van 105-120 dagen voor de geelvleugelara.

Tenslotte een wat meer gecompliceerd geval dat zich voordeed en waarin, als gevolg van een voortdurende mucorinfectie de spijsvertering op langere termijn zodanig slechter werd dat er onvoldoende voedingsstoffen in het lichaam werden opgenomen en er tenslotte slachtoffers vielen. Mucor is een groep van schimmels, die zich kan ontwikkelen in voedsel (resten) wanneer de omstandigheden daarvoor gunstig zijn. Zo is vervuild zaad, dat van de vogels wordt teruggewonnen en enige tijd bewaard wordt alvorens te worden ontkaft, een goede voedingsbodem voor de ontwikkeling van mucor. Indien nu de krop bij regelmaat door gekaft zaad aan mucor wordt blootgesteld kan deze zich o.a. in de krop nestelen en kan zich daar vermeerderen. Bij het op kweek zetten van kropvocht zullen we deze mucor schimmel vinden indien deze zich in de krop genesteld heeft en een indruk krijgen van de grootte van de infectie, zoals bijv. in figuur 4 is te zien. Door het stapeleffect van de zich herhalende infectie zal de kropfunctie op de duur zodanig verslechteren dat de zwaar verteerbare voedseldelen onvoldoende verteerd worden. Men krijgt dit in de ontlasting te zien terwijl bij het maken van een bacteriekweek van de ontlasting mucor gevonden zal worden. Wanneer deze mucor infectie ernstige vormen aan gaat nemen wordt de ontlasting zelfs korrelig. Bij relatief veel zwaar verteerbaar voedsel, bijv. rijk aan zetmeel, kunnen de vogels braakneigingen vertonen. Op

de duur vermageren de vogels, worden gevoelig voor infecties en vergroot de sterfkans. Vooral oudere vogels die lang aan zo'n sluipende infectie hebben bloot gestaan, worden als eerste slachtoffer. Licht verteerbaar voedsel geeft deze verschijnselen minder duidelijk omdat het spijsverteringskanaal dit voedsel nog aan kan. Ook de krop van jonge vogels is voor dergelijke schimmels gevoelig. Jongen die frequent door de ouders, die mucor in zich dragen, worden gevoerd, kunnen op die wijze geïnfecteerd raken en daardoor mogelijk een gisteninfectie oplopen. De jongen kunnen een dergelijke zware infectiedruk niet weerstaan en gaan met volle krop door. Ingeval er veel vogels bij elkaar zijn ondergebracht kunnen stress factoren van invloed zijn. Helaas wordt in een geval als dit maar al te vaak de schuld bij het voedsel gelegd. Men doet er verstandig aan het teruggewonnen zaad koel te bewaren, zo snel mogelijk een aantal malen (bijv. 3 maal) te ontkaffen indien men dit zaad weer wil gebruiken en vervuild zaad weg te gooien. Het is een stuk noodzakelijke hygiëne die behoort bij het houden van vogels in een beperkte ruimte. Ook in een situatie als deze kan tijdig en regelmatig gebruik van biogarde yoghurt als drager van melkzuurbacterien aangevuld met vitamines veel ongerief en teleurstelling voorkomen.

Literatuur

- Albers, N., Behm, G., Dressler, D., Klauw, W., Kuether, K., en Lindner, H., Vitamin in der Tierernährung, Arbeitsgemeinschaft für Wirkstoffe in der Tierernährung, e.V., Bonn, 1984.
- Compendium diestpreparaten en voedingsmiddelen, Lit. De Toorts, 17e editie, Haarlem 1988.
- Drenth, J., The structure of papain, Nature, 1968, 216, p.229.
- Low, R., Het spenen van grote ara's met geduld en liefde (vertaling), Onze Vogels, 1990, 51, 1.
- Vitamin Compendium, Hoffman la Roche and Co Itc., Basel, 1976.
- Vredenburg, J., Het bepalen van de voedselopname bij parkieten, Onze Vogels, 1986, 2 t/m 6.
- Vredenburg, J., Vitamines bij vogels, Onze Vogels, 1986, 10, 11, 12.
- Watson, A.F., Q.J.Pharm.Pharmac., 1938, 11, 391.

KALENDER 1990

DE RODE WIELEWAAL

De heksesluiser van het jaar 1990 is een wielewaal, die zijn woongebied heeft in het zuidoosten van Azië, o.a. in het Himalayagebied, zuidwestelijk China, Hainan, Taiwan en andere gebieden. Deze vogels houden zich het liefst op in wouden met loofbomen, alsmede in altijd groene bossen, gewoonlijk op hoogten die variëren van circa 600 tot 2100 meter. De lengte van deze wielewalen is 27 tot 30 cm. De mannetjes zijn voornamelijk fraai kastanjebruinrood, dat de Engelsen betitelen met "maroon" en vandaar dan ook Maroon oriole. Ik kom dadelijk nog even op de naam terug. Duidelijk contrasteren hiermee de zwarte kop, kin, keel en vleugel. Zowel de stevige snavel als de poten zijn blauwachtig grijs, de ogen zijn geel. Het wijfje lijkt op haar echtgenoot, maar de kop is meer zwartbruin en de mantel donkerder kastanjebruin. De onderzijde is voornamelijk witachtig met zwartestreven. Bij haar is de kopkleur minder contrasterend met de rest. Onvolwassen mannetjes lijken op de moeder maar hebben een zwarte kop, kin en keel. De meeste auteurs, die ik geraadpleegd heb, betitelen deze wielewaal met Rode wielewaal. Grzimek maakt evenwel een uitzondering en spreekt van Indische bloeditroepiaal. Dit kan evenwel een letterlijke vertaling zijn van het Duitse "Indien-Blutpirol". (De Fransen spreken van Louriot pourpre: purperkleurige wielewaal.) Evenals onze wielewaal komen ook de rode zelden op de grond, vrijwel uitsluitend om te drinken of wanneer hij er iets van zijn gading ziet. Het voedsel bestaat uit wilde vijgen, allerlei soorten bessen, nectar en insecten. Gewoonlijk zijn de vogels alleen of in paren, nooit troepsgewijs. Net als onze wielewaal bouwen ze hun nest in een horizontale takvork. Hierin komen twee of drie eieren te liggen, die door beide partners beurtelings worden bebroed. De roep is een luide, enigzins schorre kreet, zoals "tsieie-èh", dat wel iets weg heeft van het "gemiau" van onze "gele gouw". Maar ook de jubelende, fluitende "wieie-oe-oeoe" of "pie-loe-loe" ontbreekt niet. Trouwens dan zou het geen echte Wielewaal zijn!

Ik wens u een zeer voorspoedig 1991.

Meindert de Jong

O V E R

"Het waarom van 90 punten en meer"

W.J.P. Vermeij

Bij het lezen van dit opschrift zal bij menig harzerkweker enige vragen rijzen. In dit artikel wordt getracht op een aantal van die vragen antwoord te geven. Waarom is er in het afgelopen keur seizoen hoger dan 90 punten gekeurd. Het antwoord hierop kan vrij eenvoudig zijn, namelijk het keurmeesterskorps heeft in overleg met het bondsbestuur besloten om als proef op komende drie jaar zonder de limiet van 90 punten te keuren, ervan uitgaande dat de 90 puntengrens een fictief gegeven is. Er kan gesteld worden dat in de afgelopen jaren de zang van de vogels beter is geworden. Onder beter is geworden, wordt verstaan dat zij dieper is geworden, dat de lengte van de toer toegenomen is. Zoals de theorie het zegt; kracht, lengte, diepte en toonvariate bepalen de waarde van de toer. Deze verbetering leidde ertoe dat het aantal vogels van 90 punten toenam en men de echte kampioen er niet uit kon halen, zij het dat met kunstgrepen wel een aantal dingen geprobeerd zijn. Denk maar aan het "snijden" in de kloeken en de klingeltoeren en het aanpassen van de indruk. Desondanks bleef men aanlopen tegen de 90 puntengrens. In de afgelopen twee jaar is er binnen het keurmeesterskorps een discussie geweest hoe wij daarmee moesten omgaan. We gaan uit van het gegeven dat de huidige zestoeren vogel, als deze alles in het zeer goede brengt, maximaal 126 punten kan halen. Dan hebben wij het nog niet gehad als er een toer extra

bij gebracht wordt, denk maar aan waterrol of schokkel. In principe zouden wij, uitgaande van de 90 punten, dit niet kwijt kunnen op de keurlijst zonder afbreuk te doen aan de andere toeren. Daar tegenover staat dat de theorie voorschrijft, dat alles wat de vogel brengt bewaardigd moet worden. Hieruit kan men dan concluderen dat wij als keurmeesters nergens blijven als wij hierin mee zouden gaan. De discussie is niet makkelijk geweest, mede door het feit dat als men alle onderdelen van het harzerlied optelt, deze maximaal 171 punten kan halen. Na de inhoudelijke discussie binnen het korps, is er besloten om bij het bondsbestuur een verzoek in te dienen om een proef te mogen doen. Deze proef houdt in dat er gedurende drie jaar zonder limiet gekeurd wordt. Na toestemming van het Bondsbestuur, zijn wij in het keurseizoen van 1989 begonnen met deze proef. De reden waarom er in eerste instantie over dit besluit niets is gepubliceerd, ligt in het feit dat de toestemming vlak voor het keurseizoen binnen kwam en er eerst met de keurmeesters een aantal afspraken gemaakt moesten worden. Verder is het een gegeven dat het loslaten van de 90 punten, voor de kweker geen enkel gevolg heeft gehad ten aanzien van de kwaliteit van zijn of haar vogels en het in principe geen enkele invloed heeft op het wedstrijdgebeuren in zijn totaliteit. Ook internationaal, blijkt uit de berichten die er rond gaan, dat men met de 90 punten problemen heeft.

VOGEL '91

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 10 t/m 13 januari 1991
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

H A R Z E R S

In Amerika, Engeland en Oost Duitsland heeft men een systeem van de 100 punten. Nationaal blijkt dat men de problematiek ook onderkend. De algemene bond die op de hoogte gebracht is van het besluit van de N.B.v.V., heeft dit jaar een reductiesysteem ingevoerd om de moeilijkheden rond de 90 punten te omzeilen. Dit doet volgens mij afbreuk aan de vogel, omdat je hem in feite niet datgene toekent wat deze verdient. Het laatste gerucht wil dat er ook bij die bond stemmen opgaan om de 90 punten-grens los te laten. Andere landen willen een verandering van de keurlijst maar met handhaving van de 90 punten. Zoals U ziet zijn er dus redenen genoeg geweest om de 90 punten vaarwel te zeggen. Wat betekent nu dit besluit voor de kweker. Heel eenvoudig kan nu gesteld worden, dat er gekeurd wordt zoals de theorie het voorschrijft. Dat er geen drempels en grenzen meer gelegd worden ten aanzien van het bewaardigen van de toeren, waar wij als keurmeesters ons aan moesten houden. Alleen ten aanzien van de rubriek indruk is de volgende afspraak gemaakt; bij 90 punten of meer wordt er een 7 of meer gegeven als de toeren in het zeer goede liggen. Het keuren gebeurt nu niet meer met de handrem erop en die vogels die meer brengen, kunnen nu eerlijk bewaardigd worden zonder afbreuk te doen aan het keursysteem. Het geheel betekent voor de praktijk dat er nu vogels van 94 of 98 punten vallen, ja zelfs van 103. Onderstaand overzicht geeft

een beeld van de keuringen van een keurmeester en hoe de verdeling van de totaal punten zich in hun totaliteit

verhouden tot het aantal gekeurde vogels. Het zijn keuringen gedaan in het seizoen 89-90.

Verrichte keuringen	18		
Aantal gekeurde vogels	646	zijnde	100%
Niet gezongen	45	=	6,9%
1-60 punten	5	=	0,9%
61-70 punten	8	=	1,2%
71-80 punten	88	=	13,8%
81-85 punten	193	=	29,9%
86 punten	45	=	6,9%
87 punten	45	=	7,3%
88 punten	63	=	9,7%
89 punten	42	=	6,6%
90 punten	30	=	4,7%
91 punten	20	=	3,1%
92 punten	24	=	3,8%
93 punten	13	=	2,1%
94 punten	6	=	0,9%
95 punten	6	=	0,9%
96 punten	3	=	0,6%
98 punten	3	=	0,6%
99 punten	1	=	0,3%
100 punten	1	=	0,3%
103 punten	1	=	0,3%

Vogels met 96 punten en hoger zijn vogels die een toer extra brachten, te weten 2 vogels met waterrollen en 7 vogels met schokkels. Ik hoop dat door dit artikel meer duidelijkheid ontstaat over het keuren zonder limiet.

Niet alleen met harzers en waterslagers, maar nu ook voor het eerst met Spaanse timbrado's.

Geopend
donderdag 10/1 van 11-18 uur
vrijdag 11/1 van 10-18 uur
zaterdag 12/1 van 10-18 uur
zondag 13/1 van 10-17 uur

OVER KLEURKANARIES

Doelstelling en kansrijkheid.

Eerst even een mededeling. Het gehele jaar door is de lezer van "Onze Vogels" in de gelegenheid gesteld, artikelen te lezen betrekking hebbende op kleurkanaries onder de titel "De beginnende kweker". Na dit deel gaan wij nog wel even door met artikelen over de kleurkanariekweek alsmede hetgeen daarmee zoal samenhangt maar de kreet "Beginnende kweker" laten wij hierna los.

Een jaar lang beginneling met één kweekseizoen achter de rug moet minstens zoveel ervaring hebben opgeleverd dat er van een echte leek geen sprake meer is. Natuurlijk is niemand in één jaar tijd een door en door ervaren kweker geworden maar enige deskundigheid zal die periode toch zeker hebben opgeleverd. Vogelkennis is overigens nooit absoluut, nooit totaal, nooit volmaakt. Elk jaar dat wij met vogels bezig zijn en zeker elk kweekseizoen zal onze kennis m.b.t. gedrag, voortplanting, vererving, gezondheid en ziekten van vogels aanzienlijk vergroten. Herhaaldelijk hoorde ik liefhebbers zeggen, dat ze na jarenlang vogels gekweekt te hebben, toch steeds weer met verrassingen geconfronteerd werden, vaak in positieve zin maar helaas soms ook negatief. Waarschijnlijk is juist mede daardoor het kweken van vogels steeds opnieuw een boeiende aangelegenheid. In het vorige artikel hebben wij o.a. kunnen lezen, dat het voor de goudgroenkweek raadzaam is, als wij tenminste onze doelstelling kansrijk willen houden, **fokzuivere** groene alsmede fokzuivere goudgroene vogels in te zetten. Bovendien weten wij dat bij toepassing van inteelt, zich sneller degeneratieverschijnselen kunnen aandienen dan bij paringen waarbij geen sprake is van bloedverwantschap. In deze aflevering gaan wij met een paar voorbeelden op de kansrijkheid wat dieper in, inteelt bekijken wij later. Uiteraard zijn er meer mogelijkheden om groene en goudgroene nateelt te bekomen dan uitsluitend met ouders die deze zelfde kleuren tonen. Maar alle hout is geen timmerhout, dat geldt ook bij het samenstellen van kweekparen, niet alles is geschikt om het gestelde doel kansrijk te houden en het is zinvol die

minder bruikbare mogelijkheden **niet** toe te passen. Een paar voorbeelden, eerst even een kansberekening als wij met fokzuivere vogels in de kleur goudgroen maal groen, de groene partner niet volschimmel maar b.v. half intensief, twee of drie kweekkoppels inzetten. Stel dat wij daaruit twintig jonge vogels bekomen, zo om en nabij de helft van dat aantal zullen waarschijnlijk popjes zijn en die zijn in de kleurslag goudgroen als tentoonstellingsvogel ongeschikt. Van de jonge mannen zal een deel niet volledig intensief zijn, vogels dus met een iets langere bevedering waardoor ze iets meligheid tonen en ook deze zijn niet de toppers op de tentoonstellingen. **Wel** kunnen deze, evenals eerder genoemde popjes, t.z.t. goede kweekvogels zijn. Het nu overgebleven aantal

vol intensieve jonge mannen zal nog zo om en nabij éénvierde van het aantal jonge vogels zijn. Deze vogels komen dan, als ze aan de verdere eisen van de standaard voldoen, in aanmerking als tentoonstellingsvogels. Maar de kans dat ze allemaal aan die eisen zullen voldoen, is niet erg groot. Vrijwel altijd zal het overgebleven aantal nog wat gereduceerd worden omdat er altijd vogels bij zijn, die v.w.b. pigment en bijkleur alsmede aan de overig gestelde eisen, niet geheel of erger nog, geheel niet voldoen. In de praktijk komt het er vrijwel altijd op neer dat maximaal 20% van zo'n kweek echter geschikt is als tentoonstellingsvogel maar er zijn natuurlijk uitzonderingen. Met een beetje geluk zal het wat meer en met wat pech zal het uiteraard wat minder zijn. Zeker

is wel, dat kweekparen die deskundig zijn samengesteld, betere kansen bieden. **Kansarmer** wordt het, als wij één partner gebruiken die niet groen maar b.v. blauw is. De recessiefaktor laten wij in dit voorbeeld gemakshalve even buiten beschouwing. Uit zo'n paring komt niet alleen groene en goudgroene maar ook blauwe nateelt, als wij geluk hebben zelfs een intensieve, dus staalblauwe vogel tevoorschijn. Dit kunnen uiteraard zowel mannen als poppen zijn. Onze doelstelling is goudgroen maar uit genoemde paring zullen niet meer dan \pm 25% goudgroene tevoorschijn komen waarvan ongeveer de helft vrouwelijk, ons doel zal hier dus t.c.v. het eerste voorbeeld zo'n 50% minder kansrijk zijn. **Nog minder kansrijk** wordt het, als bij bovengenoemde kweekparen een **niet fokzuivere man** wordt ingezet. Voor de duidelijkheid herhalen wij nog maar even dat fokzuiverheid **niet** te zien is. Een goed bijgehouden kweekadministratie

brengen, worden de kansen op goede goudgroene jonge tentoonstellingsvogels wel erg klein. Naast hiergenoemde mogelijke erfelijke aanleg kan zo'n man soms ook nog split zijn voor b.v. ivoor en/of pastel, m.i. begrijpt iedereen dat met zo'n exemplaar de kans op goede goudgroene nateelt praktisch nihil is en dus voor het door ons gestelde doel niet geschikt is. **Eveneens niet aan te bevelen** voor de goudgroenkweek is de paring goudagaatman maal bruine pop of omgekeerd. Voor het gemak gaan wij er hier maar even vanuit, dat betreffende man fokzuiver is, dus geen andere kleurslag aan zijn nazaten zal afgeven dan de kleur die hij zelf toont, echter met één uitzondering. Er zullen uit zo'n paring groene en goudgroene jonge mannen tevoorschijn komen, de jongen die de kleur van de vader tonen, dus agaaf of in het omgekeerde geval bruin, zijn allen poppen. Uit zo'n paring toont geen en-

zijn voor het **completeren** van één kenmerk, in dit geval de kleur groen. Alle jonge mannen uit zo'n paring zijn **niet** fokzuiver en de kans dat ze teveel van de kleur van de ouders zullen tonen is zeer groot inhoudende, dat er vrijwel nooit voldoende in terug te vinden zal zijn van hetgeen de standardeisen voor goudgroen voorschrijven. Ze zullen n.l. vrijwel zeker allemaal in meer of mindere mate wat van de ongewenste bruine kleur tonen, hetgeen ze van één der ouders hebben mee gekregen en bovendien zal de vereiste zwarte kleur in vleugel- en staartpennen, alsmede de vereiste donkere kleur van de hoorden, snavel en pootjes dus, te wensen overlaten. Duidelijk is, dat deze paringen voor ons doel niet aan te bevelen zijn, sterker nog, voor de goudgroenkweek als tentoonstellingsvogels zijn ze af te raden omdat dit alles zeer kansarm is. De conclusie hieruit dient te zijn, dat wij voor genoemd doel het meest kansrijk zijn als wij **met fokzuivere ouderparen kweken**, uiteraard met vakmanschap en deskundigheid samengesteld. Als wij succesvol willen kweken is inzicht en kennis, alsmede het op de hoogte zijn van minimaal de beginselen van erfelijkheid, een groot voordeel. Hoe meer wij van mogelijkheden en vooral van onmogelijkheden weten, des te meer kans zal er zijn op sukses. Succesvol mag die kweker zich noemen, die jaar in jaar uit mee aan de top speelt, hij is een specialist en dat specialisme bereik je niet ineens het is een lange weg en een kwestie van steeds doorgaande kennisvergroting. Een weg uitstippelen om je doel te bereiken en je aan je plan houden, m.a.w. consequent zijn en niet impulsief je plannen omgooien zodra er zich wat anders voordoet dan was verwacht. Volgende keer een zijsprong en gaan wij eerst even in op vragen die ons bereikten.

kan hier met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid duidelijkheid verschaffen maar de nateelt geeft het zekerste bewijs. Als zo'n man naast zijn eigen kleurslag ook in staat is om b.v. agaaf, bruine en isabel nateelt voort te

kele jonge vogel de kleur van de moeder. Dat uit hiergenoemde paring groene mannelijke nateelt tevoorschijn komt is het gevolg van het feit, dat de **verschillende factoren** die de beide ouders bezitten, **gezamenlijk** verantwoordelijk

VOGEL '91

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 10 t/m 13 januari 1991
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

*Met kleurkanaries
in alle
kleurslagen!!*

De standaard in praktijk

Mozalekoranjeroodisabel type 1 en 2

Gepigmenteerde mozaïeken uit de isabelserie moeten pigment bezitten als niet mozaïeken, dus een vrij vloeiend rugdek doorlopend tot op de borst en flanken. Hoewel het pigment bij mozaïeken op de tweede plaats komt, na de mozaïektekening, zal het wel een rol spelen als het om de hoogste eer gaat, bij gelijk aantal punten bijvoorbeeld. Het oranje-rood, de vetstofkleur, moet zuiver en egaal van kleur zijn. De mozaïek is een schimmelvogel, te intensieve vogels moet men bij de kweek alleen gebruiken als de bevedering te lang gaat worden. De intensiefactor heeft namelijk een belettende werking op de mozaïektekening. Een man, type twee, moet een scherp afgetekend masker hebben en de ogen moeten zich in het masker bevinden, diep oranje-rood en zuiver van kleur. De schouder-tekening in de vleugelbocht niet doorlopend in de vleugels en diep van kleur, borst-vlek moet bewolkt doorkomen en niet groot zijn ook niet uitlopend naar de flanken. Een duidelijke scheiding tussen masker en borst-vlek, stuitkussen diep en duidelijk van kleur en deze bevindt zich op het einde van de rug nog net zichtbaar tussen de vleugeltoppen, oranje-rood in de staartpennen is fout. De pop, type

één moet een kort oogstreepje hebben, duidelijk en scherp afgetekend. Een bewolkte borst-vlek, zwak doorschijnend, niet te klein of te groot, schouder-tekening scherp en duidelijk afgetekend en niet doorlopend in de vleugels. Stuitkussen diep en duidelijk van kleur, in de staartpennen mag geen oranje-rood aanwezig zijn. Om de gewenste oranje-rode kleur te verkrijgen zal men de vogels kleur-stimulerende stoffen moeten toedienen b.v. intensief. Hiermee kan men beginnen als de vogels 6 à 8 weken oud zijn, verstrekken in drinken of eivoer en dagelijks vers aanmaken, tot na de ruil.

Kweekadvies:

Man oranje-roodisabel dubbel mozaïek maal pop oranje-roodisabel mozaïek. Hieruit verkrijgt men mozaïek mannen en poppen oranje-roodisabel. Zoals eerder gesteld zal men ook bij deze kleurslag zeer streng moeten selecteren op kwaliteit en zoveel mogelijk foutieve eigenschappen uitbannen. Daarbij is kweken in nauw familieverband vaak noodzakelijk bijvoorbeeld vader maal dochter, moeder maal zoon, of man en pop van één vader en verschillende moeders, dus lijnenteelt.

Voorkomende fouten type 1 :

Oogstreepjes niet scherp, te kort of te lang, of niet op de juiste plaats. Borst-vlek te zwak of te fel van kleur, te groot of te klein. Schouder-vlekken te groot, te zwak gekleurd, niet scherp afgetekend. Vetstofkleur boven de snavel. Schouder-tekening loopt te ver door in de vleugels. Vetsstofkleur in rugdek en/of staartpennen. Vetstofkleur te zwak, onzuiver van kleur en/of niet egaal. Te veel of te weinig schimmel. Keelstippen niet of nauwelijks aanwezig. Mozaïektekening niet gelijk aan kop en/of schouders. Bontheid in de bevedering en/of hoorndelen. Pigmentfouten als bij een niet mozaïek in deze serie.

Type 2 :

Masker is te groot en/of niet scherp afgetekend. Masker buigt achter het oog naar beneden. Borst-vlek niet voldoende gescheiden van masker er flanken, te groot. Verdere fouten als bij type 1

mozaïekoranjeroodisabel I

mozaïekoranjeroodisabel II

A M A R Y L L I S

In de werken van de dichter Virgilius was Amaryllis een mooie herderin. Bij ons is het een bolgewas dat ons een spectaculaire snijbloem oplevert, die, juist in deze soms wat sombere herfstmaanden, kleur en fleur in huis brengt. Eigenlijk heet de bloem Hippeastrum, doch er is verschil tussen Amaryllis en de Hippeastrum. Amaryllis heeft een massieve bloemstengel waarop zo'n zes tot twaalf bloemen verschijnen. De Hippeastrum heeft een holle stengel met maar vier tot zes bloemen. De schitterend gekleurde bloemen houden het in huis lang uit, zodat uw aankoop welbested is. Er bestaat eigenlijk maar één soort en dat is de rose Amaryllis belladonna. Uit kruisingen met nauw verwante geslachten zijn in de loop der jaren wel diverse hybriden ontstaan. Snij, voordat de Amaryllis op water wordt gezet, met een scherp mes de stengel zo schuin mogelijk af. Dit dient om de luchtbel die meestal in de stengel wordt gevormd, wanneer de bloemen bij aankoop uit het water worden gehaald, te verwijderen. Deze luchtbel bemoeilijkt namelijk het opnemen van water en verstopt de stengel. Als dan nog snijbloemenvoedsel aan het water wordt toegevoegd, kunt u lang plezier hebben van deze fraaie snijbloem.

Bron: Bloemenbureau Holland

Hoogeveense Vogelmark

in de Mauritsshal
Org.: V.V. FAUNA
Op zaterdag 26 januari 1991

OPENINGSTIJDEN

Handelaren vroegtijdig bespreken
voor handelaren: 7.00 tot 10.00 uur
voor bezoekers: 10.30 tot 16.00 uur

HANDELAREN VOORTIJDIG BESPREKEN
inlichtingen: tel. 05280-76417/68769

Geen kwartels!

P.S. onze volgende markt is op zaterdag 26 oktober 1991

BOSKOOPESE VOGELMARKT

ontmoetingsplaats voor vogelliefhebbers
Zaterdag 5 januari 9 uur tot 14 uur
Vogels vogels en nog eens vogels
Beurshal Florida
A.P. v. Neslaan 1 - Boskoop

VOGELHANDEL REIN VAN DER VEEN

GROTESTRAAT 69 - 7471 BL GOOR
TELEFOON 05470 - 72623

*Steeds voorradig
grote collectie tropische vogels
en parkieten.*

"s Maandags de gehele dag gesloten.
Vrijdags koopavond tot 21.00 uur.

een unieke film over de kweek van de
"PUTTER"

in deze videofilm komen in woord en beeld alle aspecten van
de kweek aan bod.

- zoals:
- > verzorging tijdens alle jaargetijden
 - > voeding
 - > voedselvangst
 - > hygiëne in de kooien
 - > zang en balsgedrag
 - > nestmateriaal
 - > nestplaatsen
 - > ziekten
 - > ringen
 - > prachtige opnamen van de volledige kweek
 - > vele andere adviezen
- De film van de Goudvink is ook nog leverbaar.

AL MET AL ZELDZAME FILMS DIE BIJ GEEN
ENKELE WILDZANGLIEFHEBBER MAG ONTBREKEN

leverbaar op VHS

bestellen film tel. 073-413544
Karel Lodewijks

Wat lezers schrijven

Catharinaparkieten als pleegouders

P.Schrombges.

Het verhaal begint met een prinsespop, welke samen met een roodvleugelpop, elegant en blauwvleugelpop in één vlucht zijn ondergebracht. De prinsespop, broedjaar 1989, en de roodvleugelpop gedroegen zich paringsbereid, maar bij gebrek aan een man ging het feest niet door.

De prinsespop trok zich hier niets van aan en legde vanaf 24 mei 8 eieren op de grond, waar ze ook netjes op zat te broeden. Ik liet haar begaan. Als ik kwam voeren ging ze niet van het nestkuiltje af. Met mijn hand, een paar centimeter van haar af, gaf ik kiemzaad en al liggend en broedend begon ze te eten, zich nergens aan storend. Tot zover de prinses. Intussen waren ook de swiften gaan leggen, het eerste ei op 13 mei. De man het blok in en die maakte de eieren kapot, 3 stuks. Daarna heb ik de eieren geraapt en kunsteleren in het blok gelegd. Nadat de pop 4 eieren gelegd had, heb ik weer alles omgenild. Toen ging het broeden prima tot 2 juni, toen liet ze 7 bevruchte eieren in de steek. Na de droge en warme periode waren beide vogels in de rui gevallen, goede raad was duur. Toen dacht ik aan de prinsespop, zij broedde nog steeds op haar onbevruchte eieren. Ik heb bij haar 3 swiften ondergelegd en op 31 juni was er een uit, de dag erna nog twee. Ik heb ze laten liggen, omdat ik in de veronderstelling was dat zij voerde, maar dat bleek niet het gavel. Een jong was intussen doodgegaan, de andere twee heb ik onder de catharinaparkieten gelegd, waar ik reeds 2 swiften bijgelegd had welke op 19 juni uitkwamen. De jonge swiften wer-

den direct gevoerd en nu ik dit schrijf gaat het nog steeds perfect. Ze zijn alle 4 geringd met 4,5 mm ringen. Ik voer de catharinaparkieten vier keer per dag kiemzaad vermengd met honing, appel, geraspte wortelen en eiwoer, in water geweekt witbrood en parkietenzaad met veel zonnepitten die ze ook veel opnemen. De afmeting van de broedkooi zijn als volgt: 80 cm breed, 25 cm hoog en 50 cm diep. Het broedblok is een lang agapomidenblok met een invleggat van 5 cm. Intussen zijn de swift pleegkinderen 25 dagen oud, de eerste kwam op 17 juli uit het blok na een paar dagen gevolgd door de andere drie. Eerst dacht ik dat de catharinaparkieten niet meer voerden, maar s'morgens na de eerste

gestoten. Hetzelfde doen de swiften als ze hun jongen voeren, zoals ik vorig jaar heb kunnen vaststellen. Op 29 juli zitten ze allemaal op stok en de broedkooi is wat te klein geworden dus heb ik ze in een grotere kooi gedaan met de pleegouders er bij. De swiften eten zelfstandig, het zijn mooie grote vogels geworden alsof ze door hun eigen ouders grootgebracht zijn. De kweek met de blauwvleugelparkiet verliep ook al niet zo perfect. Toen de jongen hun eerste dons kregen, begon de pop ze tot broedens toe te plukken !!!! waarom ????? heeft iemand hier een oplossing voor ??????. Dus deze vier blauwvleugels belandden ook bij een koppel catharinaparkieten. Die hadden zelf twee

voeding heb ik ze ongeveer anderhalf uur geobserveerd, zowel de man als de pop voerden de swiften. Ze zitten mooi compleet in het vererpak, de staarten zijn al een cm of 5 lang. Twee zitten al op stok en de andere liggen schuw in een hoekje. Het voeren door de catharinaparkieten gaat precies als bij hun eigen jongen, de snavel over de snavel van de jonge swift en dan wordt het voer erin

jongen. Drie blauwvleugels werden geaccepteerd en goed gevoerd, ze zijn op 5 augustus uitgevlogen en eten al zelfstandig. Alleen het is de vraag of het forse vogels worden, omdat ze in het beginstadium zoveel geleden hebben. Zo ziet men toch dat met een beetje moeite overal een klein mouwtje aan te passen is, uiterzard ook met een beetje geluk.

VOGEL '91

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 10 t/m 13 januari 1991
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Ook U bent
van harte welkom

Vogelartikelen van A tot Zagers

Drinkfonteinjes nieuw model
Per 100 f 35,-, per 500 f 150,-
en per 1000 f 250,-.
Koepelkooien f 19,- per stuk.
TT-kooien f 16,- per stuk.

Alle Witte Molen voeders tegen scherpe prijzen.
Tevens importeur van Bevo en Turbo opfokvoeders.

RIEN ZAGERS

Rucphensestraat 16 - 4711 JL St. Willebrord
Voor bezoek aan onze showroom, tel. 01653-4435

Wij hebben in voorraad:
Granaat astrilden, Geel-
buik cinies, Witbuik
Cinies, Zwartkeel edel-
zangers, Zwartoor edel-
zangers, Melba astrilden,
Bruine druppel astrilden,
Nonnen astrilden, Enz.
Enz. Geregeld nieuwe
import ook van zeldzame
soorten.

Tel. 04704-2246, Fax: 04704-4123

HAAL DE NATUUR IN UW VOGELRUIMTE

Met een betrouwbare
lichtregelaar van ESVE

High-Tech dimmers van absolute
topklasse

Leverbaar in 400 watt en 1000
watt, met of zonder fotocel, digi-
taal of analoog uitgevoerd.

Alle digitaal uitgevoerde dimmers
zijn voorzien van een 500-uurs
gangreserve.

Eenvoudige montage

Speciale modellen zijn eveneens le-
verbaar

Prijzen vanaf / 149,- t/m / 539,-

vraag uitgebreide
documentatie
Bel. 01659-4488

ESVE Postbus 10
4740 AA Hoeven

"ANIMALI"

INTERNATIONAAL VOGEL- EN APENPARK
POSTBUS 291 - ROOSTENLAAN 303 - EINDHOVEN
TEL. 040-113738 - TELEX 59437 Amali - NL

STEDS VOORRADIG EEN
RUIIME COLLECTIE TROPISCHE
EN ANDERE PARKVOGELS

Vraagt te koop: kanaries, poppen,
mannen, alle kleuren. Postuurkanaries
en waterslagers. Betalen de hoogste prijs.

VRAAGT ONZE UITGEBREIDE NIEUWE PRIJSLIJST.

Vogelliefhebbers bezoekt ons park!
Verkoop ook gedurende het weekend!

RIMO: ELEKTRONISCHE DIMMER

(Alleen voor gloeilampen)
Met instelbare schemerstand,
Dimtijd va. 1/2 uur,
Vermogen 250 watt, & 220 volt.
1 JAAR GARANTIE.

Verder leveren wij: Ziekenkooien, Inbouwsets, Elstein lampen en elementen,
Schouwlampen, Minigard schrikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger,
Schemerschakelaars, Schakelklokken, Ruimethermostaten 0-40 Gr, Vlak-
broedmachine 40 kippe-eieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten,
Losse Aethercapsule's, Broedmaten, Broedhygrometers, Voetingschaar,
Nageltang, Voederspuit, Voedernaald, Kroppenaalden, Lewiekapparaat,
Dimmers; Twi-Light250, 500 ESR, 500 ESR - GR. Documentatie op aanvraag.

H. DIJKS - R, van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon 01623-13949 (ook s'avonds)

ZAADMENGSELS VAN JOS VAN HIMBERGEN

Deze aangepaste mengsels zijn via de dierspecialzaken als volgt verkrijgbaar:

Code 2 Kanariezaad kweek/ruï

Code 3 Tropenzaad

Code 4 Prachtvinkenzaad

Code 5 Grasparkietenzaad

Code 6 Neophema-zaad

Code 7 Grote Parkieten/Agapornidenzaad

Code 8 Papegaaien- en Kaketoenzaad

Code 13 Wildzangzaad

Code 14 Kanariezaad rust

Gebruiksaanwijzing voor alle vogelsorten is duidelijk op iedere zak vermeld.

Samenstellingen worden niet gewijzigd.

Waar niet verkrijgbaar, even bellen.

(tijdens kantooruren) : 04244-1274

013-352621

Kies voor de originele Himbergen mengsels in de witte zakken met groene opdruk.

TEURLINGS vogelzaden zijn al vele jaren een begrip bij de echte liefhebber door de juiste en constante samenstelling en door optimale zuiverheid.

- TEURLINGS nu ook QUIKO importeur
- QUIKO duitse zachtvoerders van top kwaliteit
- TEURLINGS en QUIKO samengesteld uit uit hoogwaardige grondstoffen en zonder conserveringsmiddelen
- QUIKO een zuiver natuurproduct
- TEURLINGS en QUIKO voor optimale kweekresultaten
- kwaliteitsvoer van goede huizen

Informeer bij Uw dierspecialzaak of

teurlings
WAA LWIK HOLLAND

Postbus 67 5140 AB WAA LWIK Tel. (04160-36235)

*Specialist
in
hobbyvoerders*

***Wij wensen u heel fijne kerstdagen
en een plezierige jaarwisseling***

Mocht u onverhoopt nog geen kalender voor het nieuwe jaar hebben, er is nog een klein aantal van die vreselijk mooie NBvV-Kalenders verkrijgbaar.

NHOUDSOPGAVE JAARGANG 1990

igemeen (in volgorde pagina's)

let spenen van ara's 8*
luwe voedingsvezel in vogelvoeding 14
Indelijk 23
Vaarom 55-237
Icherpe maagkieszet 57
COM Tentoonstelling Split 81
nbraakbeveiliging 114
Ieschemde vogels 156
Iest, noodzaak 162
Ontwikkeling vogelbryo 170
Iedrog 179
Widzangproblematiek 211
Wuizen, een egeris 219
Ieslachtsbepaling chrom. onderz. 236
Iamenstelling collectie vogels 267
Ereljkheid en selectie 270
Tentoonstellingskoolen 294
Tussen twee seizoenen 295
BIJD vogels 300
Kruiflijsten postuurkanaries 301
Keuren bij kunstlicht 302
Rui 304
Tentoonstellingen 306
Vraagprogramma 313
NBvV Oorkonden 317
Keurmeester worden 329-463
Vogels tam maken 355
Bodembedekker 362
Halfzijders 471*
Zijn vogels winterhard 499
Interessante tips: 191-267-280-286-506.

Adelaide rosella 157*
Adelberti nectarvogel 532*
Agapornis cana 303*
Agapornis roseicollis 19*-258.
Amazona finschi 153*
Amerikaanse spottijster 200*
Anderson buulbuul 293*
Ara's 217*
Australische uilnachtzwaluw 33*

Bondskampioen 64-65-66-67.
Bondsmededelingen: 47-85-95-143-191-239-
287-335-383-431-479-527-574.

Baardvogels 4*
Babax 72*
Bamboe pap. amadine 123*
Barmisjs 5
Blauwe ekster 424*
Blauwe spottijster 201*
Blauwgroene pap. amadine 352*
Blauwgrjs roodstaarte 227*
Blauwstaarte 80*
Blauwkeugelparkiet 340*
Boliviaans bergkardinaaltje 136*
Braziliaanse dwergal 508*
Bronsvleugelduif 63
Brown's rosella 498
Bruinborst buulbuul 293*
Bruinwang nontimalie 29*
Buidelmezen, alle soorten 119*
Buulbuuls 292*
Caique's 264*
Californische kultwartel 447*
Carolina eend 374*
Catharinaparkiet 504*-571.
Cayennekievit 333*
Celebesspreeuw 196*
Chinese babax 72*
Chinese dwergwartel 445*
Chinese kraanvogel 232
Chinese paraduif 461*
Coromandelkwartel 446
Dennensijs 125*
Derbyanparkiet 498*
Diamantduifje 178*
Domastridde 307*
Dufresne asirilde 71
Dwergbaardvogel, goudkop 4*
Dwergbaardvogel Zwartkop 5*
Dwergbladvogel 549*
Ekster, witte 439*
Finschi amazone 152*
Formosa buulbuul 292*

Forpus coelestis 148*-364*
Forpus coel. kleurslagen 365*
Forpus passerinus 148*
Forpus xanthops 148*
Galapagos spottijster 205*
Geelgers 501*
Geelkop maskerspreeuw 169*
Geelkop pinguin 503
Gekrijte oogstreep spottijster 203
Gestreepte kultimalie 260*
Goudbukje 59
Goudvink 269*
Gouldamadine, blauw 400*
Gouldamadine, overgoten 208*
Gouldamadine, pastel 20*
Gouds nectarvogel 356*
Grasmussen 220*
Groenpoot patrijzen 214
Guayaquilparkiet 456*
Grijskop putter 405*
Grijze spreeuw 345*

Grasparakieten
Algemeen 11-60-167-196-320
Feather dusters 392*
Halfzijders 471*
Viligo 106
Hahn's dwergara 552*
Hartekijkwartel 446*
Hartlaubs toerako 263
Hessels nectarvogel 357*
Huisms 459*
Jambu vruchtenduif 389*
Japanse kwartel 445*
Japanse postvogel 429
Johnstons nachtegaal 80*

Japanse meeuw
Zwanbruin 500*

Kaapse papegaai 244*
Klarinetvogels 100*
Klauwieren, struk- 484*
Klauwier timalies 161*
Kleine geelkop amazone 391
Kleine koesspreeuw 168*
Kneu, pastel 56*
Kobaltkeugelparkiet 542*
Kolbne 105
Koolmees 347*
Kraagparkiet 115*
Kroonvink, purper 509*
Kroonvink, rode 26
Kwartels 445*-522

Kleurkanaries
Algemeen 30-74-106-177-225-247-321-349-416-
452-493-566.
Goudsatinet 233*
Goudsatinetivoor 371*
Mozaik 69*-103*-185*-420*
Mozaik oranjeroed 521*
Mozaik oranjeroedsabel 568*
Oranjeroedivoor 261*
Zilver satinet 17*

Lachduiven 538*
Laeuworlvink 305*
Lekievt 333*
Lichtensteins dwergara 552*
Lari's 358
Lijsters, roodbuk 27*
Lijster, vale 533*
Mandarijneend 260*
Menie vogel 359
Mezen, alle gewone 250*-347*
Minta's 128*
Muskaatvink 544*
Nachtegale 77*
Nectarvogels 356*-532*
Nepal nontimalie 261*
Nontimalies 28*
Oehoe 413
Oranjeroofoofd vruchtenduif 388*
Osseplikkers 24*
Parehuidduif 461*
Peruduifje 39*
Philippijnse hangparkiet 436*
Pluiskappaal 476*
Prinses van Walesparkiet 183
Purper kroonvink 509*

Postuurkanaries
Barder 496*
Gosters 135
Rass empagnola 363
Ringmus 460*
Rode kroonvink 26-477
Rode wielewaal 558
Roek 463
Roedborst 77*
Roodbuk lijst 27
Roodkop pap. amadine 544*
Roodoor ara 217*
Roodsnavel tok 275
Roodsnavel miria 128*
Rosa spreeuw 68*
Rosella, adelaide 157*
Rosella, brown's 496
Rosella, stanley 52*
Ruhroul 464*
Ristvogel, grijze 276*
Sanegal lortel 429*
Siala's 545
Sierische nachtegaal 77*
Siky spreeuw 299*
Specht, zwartwang 535*
Solsstaartamadines 368*
Spottijsters 200*
Spreeuw, rose 68*
Swaartmezen, alle rassen 119*
Stanley rosella 52*
Strukklauwieren, alle 484*
Swiftparkiet 101*
Syan's buulbuul 292*
Tammiriks tragopan 297*
Timalies, klauwier 162*
Timalies, non 28*
Timalies, krombek 215*
Timalies, kuit 361*
Troepialen 168*
Vale lijst 533*
Veldleuwerik 88*
Virginische boomkwartel 447*
Vismse gaal 164*
Vredesduifje 516*
Vruchtenduiven 368*

Voeding

Acceptatie 507
Algemeen 263
Ara's 8
Lijster en spreeuw 112
Maagkieszet 57
Onkruiden 133-273
Papegaaien 366
Ruwe voedingsvezel 14
Vertering 449-510-554.
Zaad kiemen 175
Zaden 261*-438

Voliere van de maand

38-91-139-182-222-283-325-381-410-462-523-
551.

Weverspreeuw 408*
Witbuk caique 265*
Witspiegel spottijster 205*
Wistaartnachtegaal 80*
Zilverboomnachtegaal 127
Zomparkiet 465*
Zwarte honingeter 278*
Zwarte ejs 429*
Zwartkop caique 264*
Zwartkop kerstbijer 395*
Zwartkop klauwertimalie 161*
Zwartsnavel amazone 323.

Zangkanaries

Herzars: 58-325-406-558
Zebravinken
Halfzijder 471*
Zwartwangen 396*
Ziekten
Luchtwegontsteking 158
Papegaalenziekte 126
Flageelaten 547

* Met kleurafbeelding

Bijagen:
Ringbestelling mei
TT Agenda juli
Bondskampioen oktober

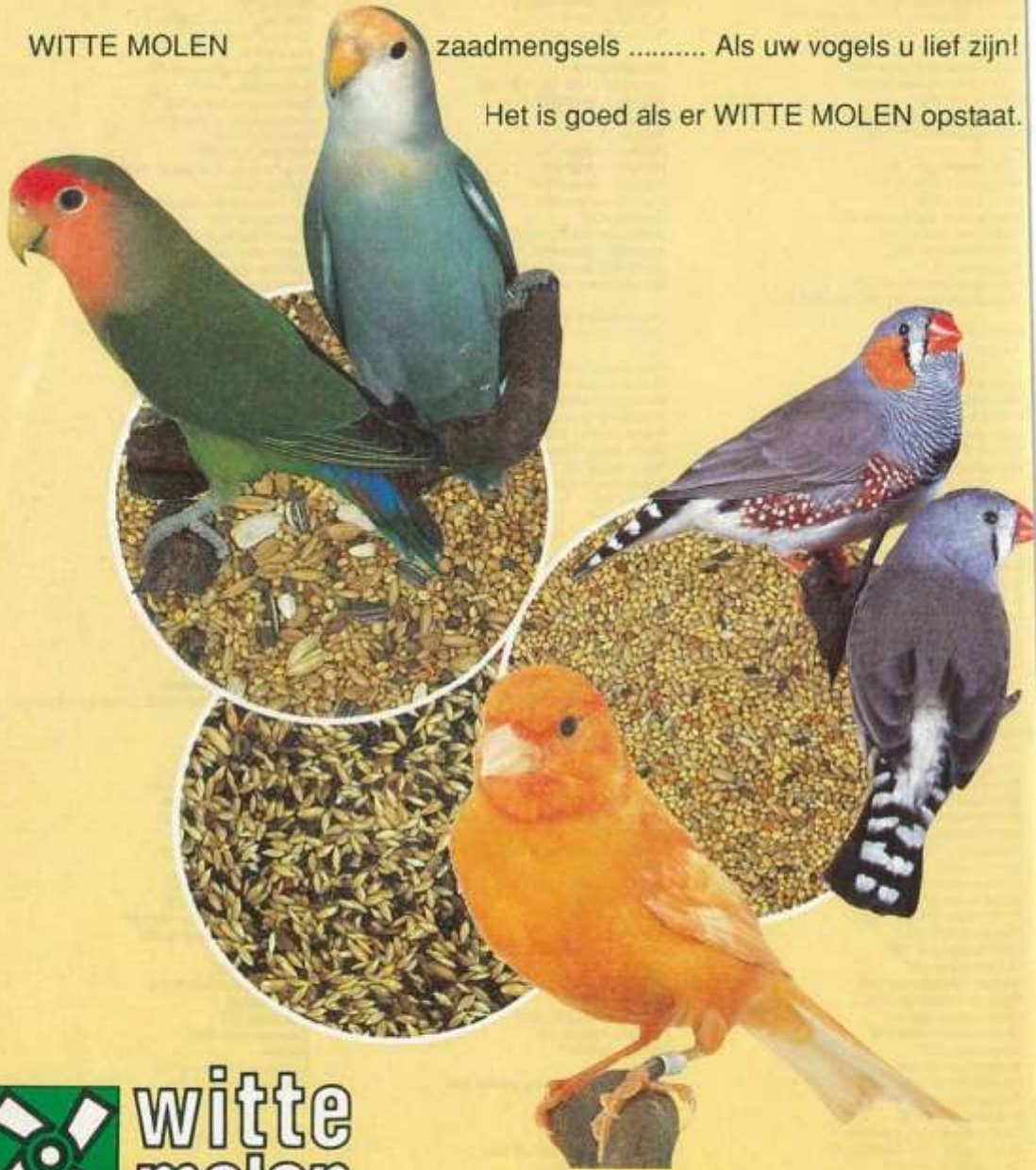
Als uw vogels u lief zijn

WITTE MOLEN zaadmengsels, daar zit u altijd goed mee

WITTE MOLEN zaadmengsels zijn fris en vers, dubbel geschoond, aangepast aan het seizoen en constant van samenstelling.

WITTE MOLEN zaadmengsels Als uw vogels u lief zijn!

Het is goed als er WITTE MOLEN opstaat.

 **witte
molen**

Moleneind 2, 4268 GD Meeuwen, tel. 04165-1433